

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izbaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

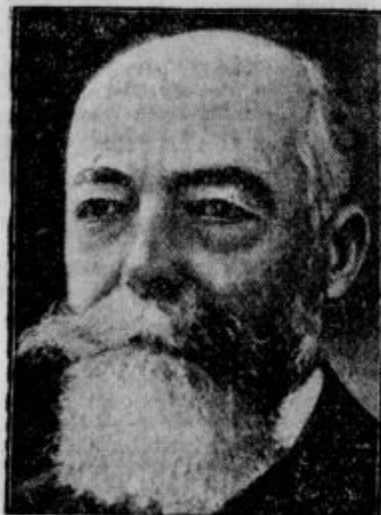
Ruski fanatik izvršil atentat na Doumerja

Predsednik francoske republike hudo ranjen — Njegovo stanje je zelo nevarno

Upanje je, da ostane živ

5 revolverskih strelav

Pariz, 6. maja. AA. Agencija Havas poroča: Danes ob 15.30 ko je predsednik francoske republike Doumer obiskal razstavo, ki so jo priredili književniki — bivši bojevniki, se je predsedniku republike približal Rus Gugulov in sprožil nanj iz neposredne bližine

pet revolverskih strelav, od katerih so štirje zadeli Doumera v glavo. Doumer je padel na tla, medtem pa je atentator izstrelil še en strel, ki je zadel v roko pisatelja Clauda Farrera.

Strašna zmeda

Med navzočimi je nastala strašna zmeda, ki jo je atentator izrabil ter se priplazil do izhoda. Tam pa je njegov beg preprečil še en strel, ki je zadel v roko pisatelja Clauda Farrera.

Ranjenega predsednika so takoj prepeljali v bolnišnico Beaujon, kjer so mu zdravniki takoj potegnili kroglo iz glave.

Diagnoza zdravnikov

Ob 16. uri so zdravniki postavili tole diagnozo: Doumera je ranil en strel, ki mu je prebil obe lici, ni se pa doteknil možganov, ter drugi strel, ki je predsedniku prebil ramo.

Doumer se ni zavedel in je izgovoril samo nekaj nerazumljivih besed. Zdravniki so takoj izvedli transfuzijo krvi; druge operacije za zdaj še ne nameravajo.

V bolnišnici in pred njo

Ko se je doznalo za atentat, so v bolnišnico takoj prihiteli predsednik vlade g. Tardieu s člani kabineta ter predsednikov zet. Razen tega so predsednika republike obiskale še druge odlične osebnosti kakor emir Fejsal, mnogostevilni diplomati in druge politične osebnosti, ki so se vpisale v knjigo predsednika republike.

Vest o atentatu na predsednika republike Doumera se je po Parizu razširila z bliskovito naglico in povsod silno presenetila. Listi so takoj izdali posebne izdaje in popisali okoliščine, v katerih se je atentat izvršil. V svojih člankih izražajo priznanje predsedniku republike in mu žele skorajšnje okrevanje.

Podrobnosti o blaznem zločinu

Pariz, 6. maja. tg. O atentatu na predsednika Doumera so do sedaj znane naslednje podrobnosti: Predsednik republike Doumer se je danes popoldne po programu odpeljal v spremstvu svojega mornariškega pomočnika kapitana Le Bigota v Rue Bellier, kjer je hotela Zveza pisateljev, kateri so se udeležili vojne, privediti v palači Rothschildove ustanove literaren večer o priliki književnega tedna, ki ga prireajo sedaj po vsej Franciji.

Ko je predsednik Doumer popoldne ob 3 stopil v dvorano, se mu je približal neznanec in oddal nanj več strelav. Dva sta ga zadela v glavo, eden pa v ramo. Predsednik pisateljske zveze Claude Farrere, ki je spremljal predsednika, je bil tudi zadet v roko. Glavni ravnatelj mestne policije Guichard, ki je bil tudi v spremstvu, je takoj zagrabil napadaleca in mu iztrgal revolver. Pri tem pa je bil tudi sam nekoliko ranjen. Množica se je takoj vrгла proti atentatorju in se je policiji le težko posrečilo napadaleca odvesti.

Predsednik Doumer se je takoj zrušil ves krvav. Hitro so ga prepeljali v bližnjo bolnišnico Beaujon. Njegovo stanje je silno resno, ker je star že 75 let. Vest o atentatu se je razširila po Parizu zelo hitro. Ob tej uri se zbira velika množica pred omenjeno bolnišnico in čakajo na poročila o zdravstvenem stanju predsednika. Tudi pred predsednikovo palačo se zbira ogromna množica, katere policija komaj zadržuje.

Predsednikovo stanje nekoliko boljše

Pariz, 6. maja. tg. Stanje predsednika Doumera se je nekoliko zboljšalo. Zdravniki

vanje.

Okoli bolnišnice, v kateri leži ranjeni predsednik, se je zbrala velikanska množica ljudi ter je bilo treba organizirati posebno redarsko službo za vzdrževanje reda.

Predsednika bodo rešili?

Pariz, 6. maja. AA. Po najnovejših vestih je predsednikovo stanje nevarno, vendar se zdi, da rane niso takšne prirode, da bi bile nevarne za življenje.

Atentator na Doumera je bivši predsednik ruske fašistične organizacije Gugulov. Izjavil je, da je ta atentat napravil zato, da se mašuje nad Francozi, ker niso v Rusiji intervenirali proti boljševikom.

upajo celo, da ga bodo že danes lahko prepeljali v Elizejsko palačo. Neresnična je vest nekaterih pariških večernih listov, da bi bil predsednik Doumer že umrl. Po prvem zdravniškem komunikatu, ki je bil izdan ob 17.45 na dvorišču navedene bolnišnice, je bil Doumer zadet z obema krogljama v glavo, z eno v desno ramo. Izgubil je mnogo krvi in je bil zelo pretresen. Njegovo stanje je zelo resno. Kakor doznava vaš dopisnik od zasebne strani, so že odstranili kroglo, ki je zadela predsednika za ušesom. Tudi drugo kroglo so že odstranili. V bolnišnico sta dospela policijski predsednik Chiappe in ministrski predsednik Tardieu, ki je danes prvič po svoji bolezni zapustil svoje stanovanje.

Nori ruski fanatik

Med tem pa so že znane nekatere podrobnosti o napadalcu. Po dosedanjih poizvedbah je že ugotovljeno, da gre za motiv, ki je pol političnega, pol osebnega značaja. Napadalec je dr. Pavel Gorgulov, Rus, ki je bil rojen l. 1895 v Braviskaji na Kavkazu. Na praški univerzi je dokončal zdravniške študije in je bival dolga leta v Franciji. Poročen je s Švicarko, ki biva v Monacu. Na vprašanje, zakaj je storil ta atentat, je odgovoril obotavljaje: »Sem predsednik narodne ruske fašistične stranke. To stranko sem sam ustanovil leta 1930. Bil sem vedno proti boljševizmu.« Na vprašanje, kaj ima baš proti predsedniku francoske republike, je odgovoril: »Francija podpira boljševizem in vsa Evropa je proti moji narodni domovini.« Ko so policijski uradniki silili vanj še dalje, je odgovorjal zmečeno: »Predsednik sem, predsednik sem, Francija pomaga boljševizmu.« Več dosedaj niso mogli spraviti iz njega. Za-

sluševanje se bo jutri nadaljevalo, posebno o tem, ali ima tovariše pri atentatu.

Tudi druga operacija se je posrečila

Atentator ni normalen

Pariz, 6. maja. AA. Transfuzijo krvi so zdravniki na predsedniku zdaj že dvakrat uspešno izvršili. Čeprav se nahaja predsednik republike Doumer v nezavesti, vendar zdravniki upajo, da mu bodo mogli rešiti življenje, če ne pride do hudih notranjih krvavitev.

Na podlagi prvih zaslišanj atentatorja Gorgulova so ugotovili, da pripada struji ruskih fašistov in da je hkrati vpisan tudi v organizacijo ruskih anarhistov. Po poklicu je medicinec. Na podlagi splošnega vtisa, ki so ga zdravniki dobili o njem, je verjetno, da ni duševno normalen.

Atentator je izjavil, da je atentat izvršil zato, da se mašuje nad Francozi, ki bi bila mogla, pa ni hotela o pravem času rešiti Rusijo pred boljševizmom.

Pariz, 6. maja. AA. Takoj, ko se je razširila vest, da je izvršen atentat na predsednika francoske republike, so začele prihajati v velikem številu brzojavke šefov tujih vlad. V bolnišnico prihajajo neštete ugledne osebnosti iz francoskih diplomatskih in političnih krogov, ministri, senatorji in poslanci ter predsednikovi prijatelji, ki izražajo svoje sočutje in živo željo, da bi predsednik republike srečno prestopil posledice atentata.

Pariz, 6. maja. tg. V stanju predsednika Doumera ni nobene izpremembe. Še vedno leži v bolnici Beaujon. Napadalec Gorgulov si je pridobil vstopnico pod napačnim imenom kot časnikar Pavel Brave. Po dosedanjem zasliševanju se domneva, da je napadalec izvršil napad ne samo iz političnih, temveč tudi iz osebnih razlogov. Govori se, da so oblasti ovirale Gorgulova v izvrševanju njegove prakse radi političnega delovanja v Franciji in da so mu zagrozile, da ga bodo izgnale. Na povelje pariške policije je bila v Monaku prijeta njegova žena in prepeljana v Pariz.

Pariz, 6. maja. tg. Kakor doznava vaš dopisnik, se je zvečer posrečila tudi druga operacija pri Doumerju.

Dolar

Dunaj, 6. maja. Z. Po kabelskih vestih je danes notiral dolar v Curihi 511, včeraj pa 512. V Parizu je poskočil od 25.33 na 25.34, napram funtu Sterlingu pa je ostal neizpremenjen.

Reparacije in vojni dolgovi naj se znižajo za 25%

London, 6. maja. Z. Dopisnik »United Press« poroča, da je zvedel z merodajne strani, da bo Anglija na lausanski konferenci predlagala, da se znižajo zavezniški dolgovi in reparacije za 25 %.

Kaj pravijo v Londonu

London, 6. maja. Z. Sklep angleške vlade, ta naj Anglija na lausanski konferenci predlaga, da se znižajo tako reparacije kakor vojni dolgovi za 25 %, ima svoj vzrok v tem, ker se je splošen položaj v svetu poslabšal in ker je politična in ekonomska situacija v Nemčiji malodane katastrofalna. Današnji angleški listi prinašajo izjavo nekoga nemškega državnika, ki je izjavil, da Nemčija ne more vzeti resno namena Velike Britanije, da se v Lausanne samo znižajo vojni dolgovi in reparacije, ker se vendar s tem ne bo približala stališču, ki ga zastopa nemška vlada. Nemška vlada zahteva, da se reparacijsko vprašanje končoveljavno reši, kajti samo znižanje reparacij in vojnih dolgov ne bo predstavljalo končne solucije, vsled česar ga tudi Nemčija ne bo mogla sprejeti.

Konferenca v treh etapah

London, 6. maja. tg. Po angleški zamisli naj bi se izvedla lausanska konferenca v treh fazah: 1. Najprej naj se sestanejo velesile, Anglija, Francija, Italija, Japonska, Belgija in Nemčija ter en opazovalec Amerike.

2. Nato naj bi se sestale male reparacijske agencije Jugoslavija, Grčija, Portugalska, Poljska in Češkoslovaška.

3. Nato naj bi bila splošna konferenca o obnovi Evrope, na katero naj bi se povabile tudi Avstrija, Madjarska, Bolgarska, Turčija in nevtralni državi Švedska in Švica.

Francija odločno proti

Pariz, 6. maja. tg. Kakor piše »Echo de Paris«, bo Francija odločno protestirala proti angleškemu trdelnemu načrtu lausanske konference. Francija smatra, da je nedopustno, da bi velesile postavile male upnice Nemčije pred gotova dejstva. Francija bo protestirala tudi proti tretji fazi, to je, da bi se razgovora o obnovi Evrope udeležile vse države, ker vidi v tem preprečevanje francoskega podonarskega načrta, ki se protivi dogovoru MacDonalda, Tardieuja in Flandina dne 4. aprila.

Hoover ne dovoli inflacije

Washington, 6. maja. AA. Predsednik Združenih držav Hoover je iznenada predložil kongresu pomenico, v kateri opozarja na nemir in razburjenost, ki se je polastila prebivalstva skoro v vseh ameriških državah, ker ni mogoče uravnovešiti proračuna in ker se ponavljajo poizkusi z inflacijo.

Hoover zahteva strogo znižanje izdatkov in

Protiuvozni zakon v Avstriji

Dunaj, 6. maja. AA. Včeraj je izšla uredba o izvajanju zakona o omejitvi uvoza.

Po tej uredbi uvozno dovoljenje še ne daje interesentom pravice, da razpolagajo z odgovarjajočo valuto pri Avstrijski narodni banki. Zato se

Amerika za ali proti?

Washington, 6. maja. Z. »United Press« sporoča v zvezi z vestmi o znižanju reparacij in vojnih dolgov za 25 %, da bi bil tak predlog v ameriških krogih povoljno sprejet. Sploh je Amerika pripravljena, da gre v vsakem pogledu na roko državam, samo da čim prej pride do stabilizacije evropskih razmer. Nasprotno pa je v parlamentarnih krogih popolnoma drugačno razpoloženje in senator MacKellar je izjavil dopisniku »United Press«, da senat v nobenem slučaju ne bo dovolil znižanja evropskih vojnih dolgov ter da bo vsak tak predlog odbil. Splošno verujejo, da bo stvar skušal rešiti s posredovalnim predlogom predsednik Hoover sam še pred volitvami.

navaja v tej zvezi, da je treba proračun znižati za 700 milijonov dolarjev.

Ta svota in pa znesek ene milijarde dolarjev iz novih taks bosta zadostovala za ravnotežje. Hoover zahteva naposled, naj kongres čimprej odobri finančni zakon in potrdi predložene ukrepe.

Hooverova pomenica je izzvala med poslanci kongresa dokajšnjo nejevoljo.

bo tudi po prejemu uvoznega dovoljenja uvoz dotičnega blaga lahko preprečil s tem, da uvoznik ne bo dobil potrebnih deviz za plačilo blaga.

Inserirajte v »Slovenca«!

Inflacije ne bo

Odločna izjava finančnega ministra in vlade.

Predsednik Društva bančnih zavodov dr. Ivan Slokar, je imel 4. t. m. priložnost razgovarjati se z g. ministrom dr. Grgorjevičem. G. finančni minister je ob tej priložnosti izjavil, da je strah pred inflacijo v Jugoslaviji popolnoma neutemeljen. Do inflacije ne pride niti v najmanjšem obsegu pod nobenim pogojem in vlada inflacije nikakor ne bo dopustila. Dinarska valuta bo obdržala svoje dosedanje kritje, ki temelji na zakonu o denarju. G. minister je je pooblastil g. predsednika dr. Slokarja, da sme to njegovo izjavo objaviti in tudi na poljuben drug način uporabiti.

Ta odločna izjava finančnega ministra bo gotovo imela za posledico trezno in pravilno prenosanje naše valute in bo preprečila nepremišljeno nakupovanje nepremičnin in blaga, ki je dosedaj povzročilo kupcem veliko škodo, ker so plačevali cene, ki ne odgovarjajo pravilni prometni vrednosti.

Hranilne vloge v naši državi

Belgrad, 6. maja. AA. Po statistiki Narodne banke na podlagi podatkov Društva denarnih zavodov in Zveze jugoslovanskih hranilnic so znašale hranilne vloge v Jugoslaviji 1. februarja 1932 po vložnih knjižicah 9.208, milijonov Din, po tekočih računih 2.667 milijonov Din, skupno 11.875 milijonov Din. Pri tem niso vštete vloge pri kreditnih zadrugah, čekovni računi Poštne hranilnice in žiro računi Narodne banke.

Imenovanja v ministrstvih

Belgrad, 6. maja. Z. V finančnem ministrstvu je bil postavljen za načelnika oddelka za državne dolgove v 3. skupini I. stopnje Gorge Ilić, do sedaj višji svetnik finančnega ministrstva. V resoru ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je postavljena za administrativno uradnico higienkega zavoda v Zagrebu v 9. skupini Ljudmila Ogrine.

Nelojalni socialisti

Zdaj smo pobili svojega dednega sovražnika v črni sukni, drugi bomo posekali zmaja v Hitlerjevi obleki. Tako nekako se je glasil refren članov o zadnjih volitvah v Avstriji, ki jih je napisalo glasilo socialistnih demokratov na Dunaju.

Krščanski socialisti so pri volitvah v dunajski občinski svet radi neplodne in zgolj negativne opozicijske politike svojih starešin v mestni hiši, radi zapostavljanja naraščajočih vprašanj in radi hude gospodarske stiske, katere so za omahljivega volivca krivi vedno tisti, ki so na vladi, res zgubili okoli 18% glasov v primeri s poslanskimi volitvami v letu 1930. In v odsled bodo imeli v občinskem svetu samo 4 mandate več kakor hitlerjevci (15), ki prej niso imeli niti enega. Toda zadnje volitve so tudi pokazale, da se postojanke krščanskih socialistov na deželi niso omejevale — pri občinskih volitvah na Koroskem in Stajerskem so ti napredovali, pri volitvah v avstrijski deželni zbor so na glasovih tudi pridobili in le na Solnograškem so nekoliko nazadovali. Kljub temu so socialisti demokrate smatrali, da je po volitvah nastopil ugoden trenutek, ko lahko definitivno obračunajo s svojim »dednim nasprotnikom«, krščanskim socializmom.

Narodni socialisti, ki nimajo v narodnem svetu, to je v poslanski zbornici, niti enega poslanca in ki so se radi volivnega uspeha preobdili, so že na večer volitev trosili letake po Dunaju, s katerimi so zahtevali razpust narodnega sveta in nove volitve. Schobrovci velenemci in Heimablock so se pridružili tej zahtevi iz dveh razlogov, ki sta na prvi pogled prav paradokсна. Po računu na podlagi volitev 24. aprila bi velenemci pri morebitnih poslanskih volitvah v vsej državi ne zbrali več kot 50.000 glasov. Položaj Heimablocka ni mnogo boljši. Obe stranki bo pogostil hitlerstvo, pred katerim so se zrušile puble meščanske stranke, med temi tudi Schumijeva konetska zveza (Landbund). Glave teh strank se skušajo na eni strani pravčasno spraviti pod streho narodnih socialistov za primer, da ti pridejo na vlado, na drugi strani pa so zahtevali razpust narodnega sveta zato, da si ustvarijo možnost pogajanj z vlado in da potem v zameno za svoje kooptacije glede tega vprašanja pridejo v vlado.

Oton Bauer je takoj opazil nered v meščanskih strankah — za socialne demokrate je pač to tudi krščanska socialna stranka — in je mislil, da je napočila ura, ko je treba vreti na tehnično vso težo njegove stranke, to se pravi izdati volitve prav v trenutku, ko je zavladala v vrstah krščanskih socialistov nemirnost in to je hitlerstvo že zasidlo svoje kramplje v strohno meščanstvo. Za socialiste je nastopil čas, ko lahko pobijejo dednega nasprotnika v črni sukni, postavijo diktaturo proletariata in zatirajo hitlerstvo, še preden počne kreniti.

Izra dunajskih socialistov, ki so doslej podpirali vlado krščanskih socialistov, pač ni lepa in se bo brezčasno meščanstva nad njimi samini. Krščanske socialce, med katerimi se je leva struja razdelila, to tako utrda, da je nadvladala Sefarad in Voguino dešno krilo. In Bureschova vlada so se nenadoma znašli med dvema ognjema. Na eni strani hitlerstvo, velenemci in Heimablock, na drugi strani socialisti demokrate; na eni strani volitve, združene z neizbežnimi stroški, z ognjem političnih strasti in lastno, ki bi lahko nastal v državi po razpadu narodnih socialistov prav tako, kakor v Prusiji, in to v času, ko potrebuje država miru, da lahko uredi svoje finance, izpolni posojilo in reši kreditni tesnoba, na drugi strani poslanska zbornica, v kateri je bila vlada po novem nastopu socialistov v manjšini!

Kanceler Buresch se je izmuznil iz klešč s tem, da je podal ostavko, ko so si krščanski socialisti že zagotovili sodelovanje kmetijske zveze in Heimablocka. Po dunajskih napovedih bo nova vlada usmerjena bolj na desno; ako se bo v njej uveljavila Seiplova desničarska struja krščanskih socialistov, potem je dr. Buresch ne bo vodil več, ker je sam levitar. Za njegovega naslednika se zelo imenuje dr. Rindler, stajerski deželni glavar in znan prijatelj Heimwehra iz časov hitlerkega puča.

Socialisti so padli krščanskim socialcem v hrbet v trenutku, ko so se ti postavili po robu hitlerjevem in se je struja levo orientiranih feudalcev bolj ognjala ter zahtevala bolj skrajnemu nacionalizmu, pa naj si bo ta iz vrst Heimwehra, Heimablocka ali narodnih socialistov. Sami socialisti so izvalili položaj, ki bi si ga sam dr. Seipel kot neprotivnik sedanjega parlamentarizma in priključitve močne roke, ne mogel ugodnejšega želeti. Čudno naključje, da bo moral dr. Seipel v bolniške postelje v Merano neoprano gledati, kako bodo stali na krmlu njegove vlade, neprimerno manj spoštni možje.

Ni verjetno, da bi se krščanski socialisti tesneje vezali s strankami, kakor so Heimablock in Landbund, ki so obsodene na smrt, ker je majše in črnejše hitlerstvo pobralo programe in ljudi. Novo vlado bodo pač le za silo skrpicali, da bo lahko srečno prepeljala državo ob pečinah finančne in gospodarske stiske do jeseni, ko bo treba razpisati volitve.

Za to svojo potezo bodo dunajski socialisti težko polnili račune. Z njo niso samo škodovali Bureschovi vladi in državi, ki si takšnih tresljajev, kakor je vladna kriza, pač ne more privoščiti v tem času, ko so trese njena valuta, temveč tudi sami sebi. S svojo potezo so hitlerjevem položali, da jim je pot odprta, ker se jim ne bo treba bati skupnega nastopa katoliške stranke in socialistov demokratov proti njim. Narodni socialisti se bodo lahko mirno pripravljali na jesenske volitve. Dunajski socialisti pa naj se zavedajo, da hitlerjevci ne bodo odjedali glasov samo krščanskim socialcem, temveč vsaj v tolikšni meri tudi njim!

Dogovor s Švico

Bern, 6. maja. AA. V zvezi dogovora o klirinju, ki ga je sprejel zvezi svet, bodo morali švicarski uvozniki v bodoče plačevati jugoslovansko blago v švicarskih frankih, in preko švicarske narodne banke na račun jugoslovanske narodne banke. Obratno bodo pa jugoslovanski uvozniki dolžni v bodoče plačevati iz švice uvoženo blago jugoslovanski nar. banki na račun švicarske narodne banke. Ta dogovor stopi v veljavo 10. t. m.

S Kitajci mir - z Rusijo vojska?

London, 6. maja.

Slovesen podpis miru v Sanghaju.

Dne 5. t. m. so podpisali delegati kitajske in japonske vlade v Sanghaju mir, ki je pravzaprav premirje. To premirje samo končuje vojno med Kitajci in Japonci okoli Sanghaja, pušča pa druga vprašanja, predvsem mandžarsko, nerešena. Mir se je sklenil zlasti na prizadevanje Anglije in ostalih velel. Odjenljivost od strani Japonske ima svojo razlago v tem, da hoče Japonska imeti na razpolago svoje sile za eventualni konflikt z Rusijo, dočim je Gangkajsek želel miru, ker je na Kitajskem zopet zavladala anarhija, ki se izraža v državljanski vojni, katere je izbruhnila tako od strani kitajskih nacionalistov kakor od strani komunistov in drugih generalov, ki delajo proti manjšinski vladi.

Najprej so se zbrali zastopniki velel pod predsedstvom angleškega poslanika Lampsona in zastopniki Kitajca ter Japonske, kotlior fih pri zadnjem atenuatu ni bilo ranjenih, v poslopu angleškega konzulata v Sanghaju. Tam so podpisali mir, nako se so podali v različne bolnišnice, kjer leže ranjeni japonski delegati kakor tudi kitajski delegat Kodaiči, ki so ga nedavno teko ranili kitajski nacionalistični studenti. Ko sta se v bolnišnici srečala japonski poslanik Šigemura in načelnik kitajskega ministrstva za zunanje zadeve Samuel Čang, sta si prisrčno stisnili roki, pri čemer je japonski poslanik rekel: Prosim vas, da sporočite vašim rojakom, da moramo biti in ostati prijatelji. Prizor je vse navzelo zelo ganil. Že v prihodnjih dneh se bo polovica japonskih vojakov, ki so na sanghajski fronti, vkrčila na japonske ladje, ki jih odpeljejo v domovino oziroma na novo bojišče v Mandžurijo.

Krivate borbe na mandžurskih poljanah.

Japonske čete v Mandžuriji se tedaj bolj pomikajo proti severu. Japonske brigade zasleduje 5000 mož, ki so pod poveljstvom kitajskega generala Van Če Lina, katere so Japonci nedavno porazili pri mestu Halhin. Kitajski komitaji bežijo proti sovjetski meji, katero bodo brez dvoma, če bodo dovolili Rusi, ki tam stoje s puško v roki, prečine.

Demisija avstrijske vlade

Dunaj, 6. maja. Iz. Danes dopoldne je zvezni predsednik dr. Buresch izročil predsedniku republike Miklasu demisijo vsega svojega kabineta. Predsednik Miklas mu je nato poveril nadaljnje začasno vodstvo vlade.

Današnji dan kljub pričakovanju se ni prišel razrešiti notranje-političnega položaja. Zvezni predsednik Miklas je danes samo sprejel voditelje strank in poslušal njihove nasvete ter bo šele jutri v soboto poveril sestavo nove vlade kakemu krščanskemu socialcu, iz dejstva, da se to ni zgodilo že danes, se domneva, da novi vladi ne bo predsedoval dosedajni kancler dr. Buresch, čuje se, da se bo dr. Buresch umaknil na svoje posestvo.

Naše švedsko posojilo

Med komentirji o polomu Kreugerjevega koncerna smo čitali tudi o posledicah tega poloma za našo državo. Toda upoštevati je pri tem treba, da bazira naše posojilo, ki nam ga je dala družba Stab (okrajšava za Svenska Tändsticks Aktia Bolaget) na pogodbi, ki jo je sprejela naša narodna skupščina dne 9. novembra leta 1928, zakon je bil objavljen v Službenih novinah dne 28. novembra 1928. To posojilo, ki je garantirano s monopolnimi dohodki od vžigalnic, bomo morali odplačevati, kakor smo se pogodili. Pač pa je interesantno zabeležiti, kam je šlo to posojilo iz rok omenjene švedske družbe.

Leta 1929 je družba Kreuger & Toll najela veliko obligacijsko posojilo v zlatu, katero je bilo garantirano s obligacijami raznih držav. Letni donos teh zastavljenih obligacij mora znašati 120% letne potrebe za obrestovanje obligacij v zlatu, ki so bile izdane leta 1929 po tečaju, ki je bil zelo blizu nominalu. Za te obligacije je morala Kreu-

prekoračiti. Nekateri menijo, da se Japonci ne bodo pomislili forsirati ruske meje, da Kitajce razorožijo, vendar pa to ni verjetno, ker se tako Rusi kakor Japonci znaenkrat se zdi varujejo vase, ne provokacije, ki bi mogla zanetiti vojno.

Vsa severna Mandžurija mrgoli prostovoljskih kitajskih čet, ki so prisegle borbo zoper japonsko-mandžursko vlado. Japonci so četašem težko kos, ker so raztreseni po ogromni pokrajini, ki je pokrita z gostimi gozdovi in hriboviti. Seveda Japonci ne bodo odnehali in koncentrirajo vedno več sil v Harbinu, tako da so prav za prav že danes gospodarji ob vsej progi vzhodnokitajske železnice. Prav v tem pa je največja nevarnost za konflikt s Sovjeti.

Japonci se hočejo polastiti vzhodnokitajske železnice.

Ker namreč kitajski komitaji, kjer le morejo, uničujejo železniško progo, bodo Japonci hoče ali neče prisiljeni, da se polaste vzhodnokitajske železnice, to se pravi, da odstranijo ruske in kitajske uradnike, ki jo upravljajo, in upravo vzamejo v svoje roke. Komunisti v Harbinu sploh pravijo, da Japonci od nekdanj zasledujejo ta cilj in da so v to svrhu sami aranžirali gverilsko vojno v severni Mandžuriji, čeprav je neverjetno, da bi se v vsakihi četah bojevali mnogi Kitajski rodoljubi zato, da se bolj ugodijo japonsko oblast v Manžuriji. Naj bo stvar taka ali drugačna, kakor hitro bodo Japonci položili svoje roke na vzhodnokitajsko železnico, bo konflikt z Rusijo neizogiben, ako se obe državi popre ne sporazumeja.

Nenaden preokret

London, 6. maja. Iz. Danes dopoldne so se začeli Japonci umikati iz Sanghaja, znatno pa so svoje umikanje zopet prekinili in trdijo Japonci, da so kitajske čete razvlele japonske vojaške telefonske zveze in poskodoval japonske vojaške lastnine.

Ruske priprave

Ottawa, 6. maja. Z. Sovjetska vlada je kupila 35.000 ton kanadske pšenice, ki jo bo odpremila v Vladivostok. Ta nakup se spravlja v zvezi z ruskimi vojnimi pripravami.

prečne mesto nižje avstrijskega deželnega glavarja.

Kakor se poročna vašemu dopisniku, ni upanja, da bi sprejel mandat za sestavo kabineta avstrijski poslanik v Berlinu dr. Frank. Ni še znano, koga bi hoteli velenemci kandidirati za to mesto, če bi Frank to odklonil. Socialno-demokratski predsednik narodnega sveta dr. Renner je izjavil zveznemu predsedniku, da bi po njegovem mnenju mogli ustvariti boljši parlamentarni položaj samo prejšnja meščanska koalicijska, toda brez Heimwehra, ker se ni dozorel za večjo koalicijsko, torej za koalicijsko med krščanskimi socialisti in socialistnimi demokratami.

gejeva družba položiti garancije v nekaterih vrednostnih papirjih pri zaupniku za obligacijsko posojilo v Uniji Lee, Higginson Trust, Company, Boston ali pa jih položiti pri banki: Skandinaviska Kreditaktiebolaget v Stockholm. Pri emisiji je bilo med vrednotami navedenih kot garancija tudi 7 milj. dolarjev našega vžigalničnega posojila iz leta 1928, katerega je bilo v celoti emitiranih 22 milj. dolarjev po tečaju 90%. Po stanju v mesecu marecu 1932 so bile garancije za omenjeno obligacijsko posojilo družbe Kreuger & Toll izpremenjene v toliko, da se nahajajo med garancijami za obligacije vse obveznice, kar smo jih izdali v letu 1928, torej 22 milj. dolarjev. V preteklem proračunskem letu 1931-1932 pa moramo upoštevati, da je bilo že namenjenih amortizacij tega 22 milj. dolarskega posojila 216.323 dolarjev, prav tako tudi v tekočem proračunskem letu 1932-1933. Pri tem je ostala vsota, ki je potrebna za obrestovanje tega posojila neizpremenjena: 1.375.000 dol. letno.

Žrtev pohlepnosti

Grd zločin v Slovenskih goricah

Maribor, 6. maja.

V zapore mariborskega okrajnega sodišča so prepeljali te dni štiri osebe od Sv. Tomaža v Slovenskih goricah in zdaj se je sele zvedelo za strašen zločin, ki je bil tam izvršen v noči od 26. na 27. aprila ter je silno razburil prebivalstvo od Sv. Tomaža in sosednjih župnij. V jutro dne 27. aprila je začutila služkinja 67letne preizkušnice Ane Tomažičeve, da smrdi iz sobe dim tlečih čunj. Odprla je vrata v spalnico, pa ji je dušek dim udaril v obraz. Na tleh je tlel kup obleke ter vso sobo napolnjeval s dimom. Hitro je pogasila tleče čunje, da prepreči nesrečo, nato pa je njen pogled padel na posteljo, kjer je ležala Tomažičeva že mrtva in mrzla. Ravno tako je bil mrtev v kolu za vratni pes, ki je vedno kot čuvaj spal v spalnici stare preizkušnice. Na obupne klice so prišli sosedi, ki so bili prvotno vsi enega mnenja: uboga starka je hotela ponoči pogledati na uro, pa ji je goreča vžigalica padla na odloženo obleko ter jo zažigala. Starka ni opazila preteče nevarnosti ter se je mirno vlegla v posteljo in zaspa. Obleka pa je tlela dalje ter je dim zadušil njo in njene zveste čunje.

Izvršene so bile že vse potrebne priprave za pogreb in morda bi ostal strahovit zločin nepojasnjen, da niso opazili ljudi, ki so devali truplo na mrtvaški oter, sumljive modrine okoli vratu. Pri bolj natančnem ogledu so prišli do strahnega odkritja, da starka ni mogla umreti radi zastrupitve z dimom. Obvesčeni so bili orožniki, ki so zadovo vzeli energično v roke ter jo razvozlati v kratkem času. Starka je padla kot žrtev pohlepnosti lastnih sorodnikov. Kot storilec je bil aretiran posestnik in mlinar Mihael Ivanuš, daljni njeni sorodnik in edini dedič starkinega imetja. Poleg Ivanuše, ki je že starejši človek in oče petih otrok, je bila aretirana tudi njegova žena Ljudmila, posestnik Rožman in viničar Alojzij Špišček, ker se domneva, da so v zvezi z zločinom.

Vsi štirje so bili, kakor omenjeno, prepeljani v zapore okrajnega sodišča v Ormož in te dni v Maribor, kjer je prevzelo preiskavo državno pravdnstvo ter je izdalo povelje, da se aretirani tudi služkinja pokojnice. O zločinu samej smo izvedeli

Kuponska služba naših posojil

Belgrad, 6. maja.

Z velikim zanimanjem pričakuje naša javnost vesti o kuponski službi naših državnih papirjev. Kakor znano, je cela vrsta drugih držav sklenila ali ne plačevati obresti za inozemska posojila ali pa vsaj ni dala na razpolago potrebnih deviz za izplačilo v inozemstvu. Naša država se tega doslej ni poslužila, zavedajoč se hudih posledic za ves državni kredit v inozemstvu.

Izdatki za obrestovanje in amortizacijo inozemskih državnih dolgov tvorijo veliko postavko v našem proračunu. Skupno je znašal proračun za državne dolgove l. 1931-32 1220,3 milj., leta 1932-33 pa 1558,7 milj. Din. Pri tem je računati, da gre v tekočem letu za državne dolgove v inozemstvu en. 1300 milj. Din (ne da bi odbili pri tem kupone Blairvoh posojil, katerih imajo mnogo naši državljani). Najvažnejše pri kuponski službi naših posojil v inozemstvu je, da zapadejo najvažnejša posojila ravno v dobi od maja do junija. Tako zapade 1. maja kupon 8 in 7% Blairrovega posojila, skupno 126,7 milj. Din. Nadalje zapade 1. maja kupon 4 in pol % železniškega posojila iz l. 1909 v znesku 12 milj. Din. Drug važen termin za plačilo kuponov je 1. junij. Tedaj zapade kupon monopolnega posojila iz l. 1928 (švedskega, vžigalničnega) v znesku en. 45 milj. Din, nadalje zapade kupon 7% mednarod. slab, posojila iz leta 1931, ki znaša po proračunu 85,5 milj. Din.

Objavili smo že podatke o kuponih Blairvoh posojil. Iz podatkov je razvidno, da so naši državljani prezentirali oddelku za državne dolgove in drž. kredit kuponov Blairvoh posojil za 222.937,50 dolarjev, kuponi so bili poslani v New York, ki je izplačilno mesto, od tam pa je bila vrnjena protivrednost v znesku 12,8 milj. Din. Dne 3. in 4. maja je bilo izplačanih lastnikom že 7,3 milj. Din. Vendar bi bili v zmoti, če bi mislili, da imajo naši državljani faktično v posesti samo za 3,15 milj. dolarjev nom. od celokupnega zneska 45,25 milj. dolarjev. Toda upoštevati moramo, da je še mnogo teh papirjev v depozu v inozemstvu, da torej tudi obrestni donosi obremenjujejo našo plačilno bilanco.

Vojne škode je bilo v obliki ob koncu leta 1931 451,1 milj. Din nominala, proračun je imel za amortizacijo in obrestovanje kreditov 156,8 milj. Din. Obresti je bilo plačanih od 1. febr. pa do konca aprila t. l. 84,6 milj. Ostanek 24 milj. Din je že deloma poravnani pri posameznih davčnih upravah v znesku 4-5 milj. Din, tako da ostane za izplačilo še nekaj pod 20 milj. Din. Za amortizacijo je bilo doslej plačanih 27,05 milj., ostane torej še 3,2 milj. Din. Letos se vrši izplačevanje hitreje, ker je bilo do konca aprila plačanih letos 115,4 milj., lani v istem času pa 90,3 milj. Din.

Končno je Narodna banka dostavila 30. aprila finančnim agencijam naše države v inozemstvu potrebne zneske za izplačilo drugega kupona 7% stabil. posojila iz leta 1931, ki dospe 1. junija letos. Dala jim je na razpolago 20,15 milj. švic. frankov, 1,43 milj. švic. frankov in 46.278,75 hol. goldinarjev, poleg tega 1 edala na razpolago Drž. hipot. banki za imetnike posojila v naši državi vsoto 4,7 milj. Din. Skupna vrednost v inozemstvu poslanih deviz in dinarjev doma znaša 79,85 milj. Din, obračunana po borznem tečaju, kar se strinja s postavkami v tekočem državnem proračunu.

Imenovanja v carinski stroki

Belgrad, 6. maja. 1. Na glavno carinarnico v Belgradu je premeščen Blagoje Nikolić, carinik 8. skupine na Raketu; za carinika 8. skupine je napredoval Vencel Dimitrijević, carinik na carinarnici v Strugi; za carinike 8. skupine Dušan Gurić, carinik na carinarnici v Ljubljani; za pomožnega carinika v 9. skupini Nikola Djukanović, dosedaj carinik 9. skupini pri glavni carinarnici v Ljubljani; v glavno carinarnico v Dubrovniku je premeščen Peter Mitro, dosedaj carinik 8. skupine pri carinarnici v Ljubljani; v glavno carinarnico v Zagreb je premeščen Avgust Berlot, dosedaj carinik 8. skupine pri carinarnici v Strugi; na glavno carinarnico v Ljubljano so premeščeni: Ivan Brence, pomožni carinik 8. skupine pri carinarnici v Zemunu; Ivan Rineč, carinik 8. skupine, dosedaj v Belgradu; Brajan Ivan, carinik 8. skupine v Zagrebu; v glavno carinarnico v Mariboru so premeščeni: carinik 8. skupine Valjak Dragotin, dosedaj v Solunu; Josip Amos, dosedaj carinik 8. skupine v Subotici; Mladen Perić, dosedaj carinik 8. skupine pri carinarnici v Koprivnici; Julij Vapa, carinik 8. skupine v Gornji Radgoni; za uradniškega pripravnika je bil imenovan Dimitrije Spirović pri carinarnici v Dubrovniku; v carinarnico I. stopnje Dravograd-Meža so premeščeni: za pomožnega carinika 9. skupine Oskar Kolar, dosedaj pomožni carinik iste skupine v carinarnici v Prahovem; za pomožnega carinika 9. skupine Marinko Mitrović, pomožni carinik iste skupine pri carinarnici v Osijeku; v carinarnico I. stopnje na Jesenicah so premeščeni: za carinika 8. skupine Anton Berlot, carinik iste skupine pri carinarnici v Belgradu; za carinika 8. skupine Alojzij Jare, dosedaj carinik iste skupine pri carinarnici v Splitu; v carinarnico I. stopnje v Kotoribo je premeščen za uradniškega pripravnika Radmilo Mojsilović, dosedaj uradniški pripravnik pri carinarnici v Zagrebu; v carinarnico I. stopnje na Raketu je premeščen za carinika 8. skupine Vencelav Glesić, dosedaj carinik iste skupine pri carinarnici v Zemunu; v carinarnico I. stopnje v Strugu je premeščen za carinika 8. skupine Franc Osterc, carinik iste skupine pri carinarnici v Belgradu; v carinarnico I. stopnje na Rabu je premeščen za carinika 8. skupine Franc Zic, dosedaj carinik iste skupine pri carinarnici v Mariboru.

Vojaška imenovanja

Belgrad, 6. maja. 1. Za poveljnika II. čete 34. pešpolka je bil imenovan polkovnik kapetan II. razreda Kočvar Josip; za vodnika I. baterije 27. topniškega polka je bil postavljen podporočnik Majcen Rudolf; za referenta v topništvu in poveljstvu dravske divizijske oblasti, topniški podporočnik Gorup Miloš; za vodnika 3. čete 2. brzojavnega polka, inženjerjski poroč. Simene Vendlin; na kraljevo ludoj Dubrovniški sta bila premeščena inženjerjski kapetan II. razreda Oslag Anton in inženjerjski kapetan II. razreda Rojnik Ivan.

Za člana izpitne komisije za čin aktivnega in rezervnega sanitetnega in lekarskega majorja je imenovan intendantski podpolkovnik Luckar Jožef; za namestnika člana izpitne komisije za višje vojne uradnike pa intendantski major Zalkar Hinko; za namestnika člana izpitne komisije za aktivne in rezervne vojniškolne uradnike, intendantski major Vilan Milko.

Potres

London, 6. maja. AA. Po poročilu iz Wellingtona v vzhodni Zelandiji je bil snežni ob 23.15 na vzhodni obali močan potres. Potresni sunki so porušili mnogo dimnikov, zlasti v mestu Taradale.

† Župnik Horvat

Murska Sobota, 5. maja.

Včeraj je zagnila zemlja truplo župnika Horvata v Martjancih. Zvonovi so mu žalostno zapeli v slovo, zapuščenim verniki, ki so se v nepregledni množici zbrali okrog groba, pa so hoteli ko otroci za izgubljenim očedom.

Umrli g. župnik je bil trpin, kakršnih je malo. Bolelo ga je tako rekoč vse. Mučila ga je jetika, bolelo je bilo srce, uničeni živci, slab želodec. Več let je moral prenašati silne bolečine. Večinoma je bil priklenjen na bolniško posteljo, ko pa se je čutil le nekoliko boljše, je vstal in je vršil duhovniške posle, ker stalnega pomočnika ni mel. V hudi boleznini je bila smrt zanj prava rešiteljica.

Predprejratna in poprejatna zgodovina Slovenske krajine je zvezana tudi z imenom g. župnika Horvata. Bil je narodnjak in je vedno stal v isti vrsti z gg. Kleklom, pokojnim Bašom in Kubarjem in drugimi ter se je z njimi vred potegoval za narodne pravice Slovenske krajine. Ni pa deloval samo na tem polju, marveč se je udeleževal vsakega dela za narod.

Pokojnika je odlikovala velika gorečnost za čast božjo in zveličanje duš, velika ljubeznivost in gostoljubnost. Po Plečnikovih načrtih je deloma preuredil cerkev in za bodočino snoval velike načrte. Duhovniško službo je vršil 28 let. Od teh je 20 let žrtvoval martjanski župniki.

Umrlega nam bo povsod primanjkovalo, najbolj pa martjanskim vernikom, katerim je bil v vsakem oziru očetovski dober pastir. V žalosti nas tolaži trdno zaupanje, da je med izvoljenimi v nebesih. Njegova zadnja leta so bila mučeništvo, ki ga je prenašal z Jobovo potrpežljivostjo.

Dragemu pokojniku naj bo lahka zemlja Slovenske krajine, v katero se je priselil pred 27 leti iz sedanjega Burgenlanda in jo je ljubil ko svojo rodno grudo.

Otvoritev litijske razstave

Litija, 6. maja.

Včeraj se je otvorila na litijski osnovni šoli razstava litijskega foto kluba, ki bo trajala do nedelje. Ob 10 dopoldne se je zbrala na razstavnem prostoru številna odlična družba. Med drugimi smo opazili litijskega glavarja Podboja, šolskega nadzornika Bezeljaka, zastopnika ljubljanskega župana dr. Fuxa, vse predstavnike litijskih in okoliških uradov, vse okoliške župane, dalje člane ljubljanskega foto kluba ter ostale foto amaterje. Zasedanje v mnogo planincev, na čelu jim Fuch iz Trbovelj. Razstavo je otvoril s slavnostnim nagovorom litijski učitelj in predsednik litijskega foto kluba gosp. Jože Zupančič, ki je v pozdravnem nagovoru poudaril potrebo složenega sodelovanja vseh činiteljev za razvoj litijskega prometa v Zasavju. Nato so si gostje ogledali krasno urejeno razstavo, ki je uspela nad vse pričakovanje. Razstavo tvori 200 slik velikega formata, razstavniki katalog pa šteje 40 razstavljavcev iz Litije, Ljubljane in iz Zasavja.

Ob 15 popoldne se je pripeljal na razstavo ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, ki je ravno birnoval v sosednem Smartnem. Z njim je dospel škofski dekan gosp. Gornik ter ostala okoliška duhovščina. Vodil jih je po razstavnem prostoru litijski župnik gosp. Lovšin, ki je tudi odbornik litijskega foto kluba in je razstavil več prav posrejenih krajevnih posnetkov. Tako sam prevz. gosp. škof, kakor tudi ostali spremljevalci, so se zelo pohvalno izražali o nepričakovano lepo uspehi prireditvi. Danes so si ogledali razstavo mnoge okoliške okoliške s svojim učitelstvom na čelu. Razstava ima namreč tudi zgodovinski, zemljepisni in geološki oddelek ter je za vsakega obiskovalca nadvse pestra.

V okviru litijske razstave bo jutri tudi učiteljsko zborovanje za učitelstvo iz litijskega, laškega, krškega in brežijskega okraja. Na dnevnem redu bo najprej ogled razstave, nato pa bo predaval geograf dr. Jože Rus iz Ljubljane o Zasavju z geološkega pogleda, ravnatelj meščanske šole g. Lojze Novak pa o učilih in samoučilih v delovni šoli z ozirom na domoznanski pouk.

Da pokažejo člani litijskega foto kluba složno sodelovanje z vsemi ostalimi krajevnimi činitelji, bodo priredili jutri ob 20 večer družabni večer, kjer bo salonski orkester »Lipe« izvajal koncertni program. Znani glasbenik, ki je že večkrat z velikim uspehom nastopil v ljubljanskem radiu, g. Mirko Premelj, ki je doma iz sosednjega Smartna pa bo zapel 5 slagerjev. Na prireditvi opozarjamo tudi ljubljanske in ostale izletnike, ki bodo imeli priložnost, da lahko posebno v nedeljo po ogledu razstave pohitijo v majniško litijsko okolico.

Prof. Redlich v Ljubljani

Ljubljana, 6. maja.

Danes je dospel v Ljubljano z dunajskim brzovlakom prof. Josip Redlich, odličen avstrijski znanstvenik in nekdanji politik za avstroogrskega monarhijo, dobro znan tudi Slovincem. Prof. Redlich je prijatelj g. Frana Šukljeta, katerega učenec je bil v letih 1884 na leta 1885 na akademski gimnaziji na Dunaju. Od tedaj datira znanstvo obeh gospodov in poznejše prijateljstvo. Prof. Redlich je prišel sedaj v Slovenijo z namenom da obišče g. Šukljeta.

Josip Redlich se je rodil 18. junija 1869 na Moravskem. Leta 1906 je postal profesor na Dunaju, od leta 1907 pa 1919 je bil poslanec v moravskem deželnem zboru in avstrijski državni poslanec. Oktobra 1918 je bil v Lammachevem kabinetu finančni minister. Leta 1926 ga je univerza Harvard imenovala za svojega profesorja. Glavna znanstvena dela Redlicha se bavijo z angleško pravico, s pravom in tehniko angleškega parlamentarizma, dalje je napisal obsežno delo o avstrijskem državnem problemu, o avstrijski vladi in upravi v svetovni vojni ter obsežno monografijo o cesarju Francu Jožefu. Nekatera Redlichova dela so bila prevedena tudi v angleščino. V znanstvenem svetu uživa Redlich velik ugled, enak ugled je užival za časa Avstroogrske tudi v političnem svetu.

Redlich je ostal danes v Ljubljani, jutri pa se odpelje v Novo mesto, da obišče prof. Šukljeta.

Konj se mu je ubil

Kočevje, 4. maja.

V ponedeljek dopoldne je vozil voznik gostilničarja g. Verderberja s kolodvora proti mestu. Voz je bil naložen s pivom. Na oglu, kjer cesta zavije proti mestu in pivovarni Union, je stal luksuzni avto neznanega lastnika. Sofer v avtu je dal v hipu, ko je Verderberjev hlapec pridrljil mimo, tri znake s svojo hupo, da bo odpeljal na levo. V tistem trenutku so se Verderberjevi konji splašili in v silnem diru nadaljevali pot proti mestu. Tik pred Beljanovo gostilno in Marjinih domom pa je konj na desni nenadoma skočil v stran in se z velikansko silo zaletel naravnost v tamkaj stojajočo lipo. Konj je na mestu obležal mrtev. Orožniki so o nesreči napravili preiskavo, ki pa je pokazala, da se je zgodila samo nesreča, da je sofer v avtomobilu dal pravičen znak za levo, kar je splašalo konje. Gostilničar Verderber ima 1500 Din škodo.

Nov udarec našim v Franciji

Delavcem ukinjene družinske doklade

Tucquegnieux.

V »Slovenec« z dne 3. februarja t. l. ste brali o težkem in skrbni polnem življenju slovenskih rudarjev v Franciji. Upali smo, da bo spomladni bolj, da bodo plače zvišali, da bodo tudi ukinili »praznike« itd. Zaman. Zgodilo se je pa nasprotno. Ko smo šli 19. aprila na delo, smo zagledali na oglasni deski našega rudnika sledeči oglas: S 1. majem 1982. bomo znižali poročenim delavcem družinske doklade: Za 1 otroka dobite odlej 1 fr, za 2 — 2 fr 20 c, za 3, — 3 fr 70 c, za 4 — 5 fr 45 c, za 5 — 7 fr 45 c, za 6 — 9 fr 70 c, za 7 — 12 fr 20 c, za 8 — 14 fr 95 c, za 9 — 17 fr 95 c, za ženo ničesar več. Do sedaj smo dobivali za ženo 1 fr, za prva dva otroka po 1 fr 50 c, za ostale pa po 2 fr. Doklade prejemo le za dni, ko res delamo in ne za vsak dan. Oče, ki ima 4 otroke, je dobival prej mesečno približno 160 fr družinskih doklad; sedaj bo dobil samo 100 fr. — Nič čudnega, če se starši boje otrok. Zanimiva je sledeča statistika: Delavskih družin brez otrok je 51, z 1 otrokom 78 (1), z 2 otrokoma 69, s 3 otroki 53, s 4 — 46, s 5 — 21, s 6 — 4, s 7 — 3. Družin z več kot 7 otroki ni. Menda ni

treba komentarija, ker številke dovolj povedo.

V zadnjem času je odšlo precej delavcev v Kedange, Weckring in Thionville, kjer so dobili delo pri graditvi vojnih utrd. Tu zaslužijo po 4 fr na uro in delajo vse dni. Je pa to delo sezonsko. Kam bodo šli delavci pozimi, to Bog sam veda.

Tako se nam zdi, da bomo priromali kmalu vsi domov. Vemo, da je tudi doma hudo, toda dvakrat huje je trpljenje v tujini. Sedaj šele prav razumemo klic: »Ne v tujino!« Zal prepozno. Tujina nam je izpla že toliko znoj in krvi, da bomo prišli domov mrličem podobni in le z izposojenim ali izprošenim denarjem...

Ta teden so se ponesrečili tukaj trije mladi delavci — Poljaki. Eden je bil poročen ter zapuša ženo in dva otroka. V svojem stanovanju so kakor navadno zakurili peč, da bi jim bilo ponoči topleje. Zvečer so pozabili odpreti veterinico pri dimniku. Plin žerjavice je uhajal iz peči po sobi in zadušil speče delavce. Kolikokrat so v rudniku srečno ušli smrti, a sedaj so se ponesrečili tam, kjer so najmanj mislili. Res »odprta noč in dan so groba vrata...

J. J.

Dvakratni požigalec

V Cerkljah pri Kranju je v 24 urah dvakrat gorelo - Obakrat je bilo zažgano

Cerklje pri Kranju, 6. maja.

V sredo zvečer ob pol 10 je začela goreti kajža Julije Lapajne. Zgorela je do tal. Ker v kajži že več let ni nihče stanoval, je jasno, da je nekdo iz hudoobje zažgal. V nevarnosti je bila sosednja, komaj par metrov oddaljena hiša, vendar se je vrlim gasilec iz Zgornjeja Bernika, ki so prvi prihitali k ognju, posrečilo, da so jo rešili. Gasit so prišli seveda tudi cerkljanski gasilci.

Na Vnebohodu zvečer ob ravno isti uri kakor prejšnji dan, t. j. ob pol 10, je začel goreti skedenj posestnika in mizarja Jožefa Erzarja. Skedenj in šupa sta popolnoma zgorela, na mizarjski delavnici pa je zgorelo podstrešje in se je strop vdrl na mizarjske stroje. Škoda je velika. Tudi pri požaru so bili gasilci iz Zgor. Bernika prvi na mestu. Na pomoč so prihitali tudi domači gasilci in gasilci iz Velesovega. Tudi pri Erzarju je zažgala hudobna požigalecva roka.

Dve hudi nesreči s samokresom

Kočevje, 5. maja.

V sredo zvečer sta se zgodili tukaj dve nesreči, ki sta precej razburili kočevsko javnost. Najprej je pripeljal h kočevskemu zdravniku dr. Rothlu avto g. Hiris močno ranjeno hčerko orožnika v p. J. A. iz Mozla. Imenovana je bila ranjena v levo roko in levo stegno, krogla ji je prebila kost. Nesreča se je zgodila v gozdu na izprehodu. V večji družbi so zasledili prvega gada, ki se je grel po pečinih. Da bi ga popolnoma ubili, je začel streljati oče ranjene. Pri tej priliki je prišla hčerka v preveliko bližino. Strel jo je zadel v momentu, ne da bi se mogla izogniti.

Komaj je dr. Rothl obvezal ranjenko, je že dobil obvestilo, da se je zgodila pravkar še druga

nesreča s streljanjem. Zdravnik je odhitel na kraj nesreče, kjer se je zvijala v silnih bolečinah 25letna maserka F. G. Dobila je strel pod levimi prsi. Krogla je predrila del pljuč in se zarila najbrže v trebušno mreno. Kakor smo zvedeli, se je ta zadnja nesreča zgodila čisto slučajno, kakor prva. Posestnik P. L. je čistil na svojem vrtu svoj revolver. Zraven je stala maserka. Hipoma se je revolver sprožil in maserka se je hudo ranjena zgrudila. Ljudje, ki so slučajno šli mimo kraja, kjer se je nesreča zgodila, so ponesrečenki nudili prvo pomoč, na kar so šli po zdravnika dr. Rothla, ki je ranjenko za silo obvezal, nakar je g. Hiris obenem s ponesrečenko iz Mozla v hitrem diru odpeljal v Ljubljano v bolnišnico, kjer je pa niso sprejeli, ker je bila že mrtva.

Zadnja pot Stanka Škofica in Cirila Rusa

Novo mesto, 4. maja 1982.

V sredo popoldne se je izvršil prevoz trupel pokojnih dveh dijakov Stanka Škofica iz Vrhpolja pri Kamniku in Cirila Rusa iz Krke pri Muljavi, ki sta poleg Stanka Eršeta iz Trebnjega našla dne 11. aprila smrt v valovih narasle Krke. Ob pol treh popoldne so pripeljali iz St. Petra truplo dijaka Rusa Cirila. Sprevoz se je ustavil pred gimnazijo, kjer se je poslovilo dijaštvo od njega, nakar so ga z avtomobilom odpeljali na Krko. Ob pol štirih popoldne pa so s starega novomeškega pokopališča, kjer je bil Stanko Škofic položen na mrtvaški oder, po blagoslovitvi prepeljali krsto z njegovim truplom z gasilskim avtomobilom na Gorenjsko domov. Obema je v slovo spregovoril gimnazijski ravnatelj g. Ivan Maselj, dijaški pevski zbor PRK pa je zapel pod vodstvom g. Ludovika Puša pretesljivo žalostinko »Vigred se povrnc«. — Novo mesto stoji danes ponovno pod globokim utisom tragedije, ki se je skoraj pred enim mesecem odigrala na Krki, katere je v kratkem času pogoltnila kar tri žrtev. Celo mesto sočustvuje s hudo prizadetimi starši in sorodniki prijaznih in živahnih dijakov. Ubogim žrtvam naj bo Bog milostljiv, staršem in sorodnikom, katerih nada so pokojni dijaki bili, naše globoko sožalje.

Kamnik, 6. maja.

V sredo popoldne so prepeljali iz Novega mesta v Kamnik drugošolca novomeške gimnazije Stanka Škofica, ki je pred tremi tedni z dvema sošolcem tragično izginil v valovih Krke. V četrtek popoldne so ga pokopali na idiličnem ne-

veljskem pokopališču. Krasen pogreb, kakršnega še niso videli v Nevljah, je dokazal, kakš globoko je tragična usoda treh mladih življenj pretresla tudi kamniško občino. Za krsto, obdano z venc in šopki, so za sorodniki korakali roditelja Stanka Eršeta iz Trebnja, gospodinja vseh treh ponesrečenih dijakov, zastopnika profesor. zboru, deputacija sošolcev in dijaštva novomeške gimnazije, oficirji državne smodnišnice, številni predstavniki uradov, korporacij in šol ter množica občinstva iz Kamnika in okolice. Pogrebne obrede je opravil kamniški dekan g. Matej Rihar ob asistenci štirih duhovnikov. Ob odprtem grobu so govorili kamniški kaplan g. Miha Jenko, razrednik II. razr. novomeške gimnazije g. prof. Četina, v imenu novomeške Marijine družbe in dijaške organizacije »Vesne« dijak Belčič, v imenu vsega dijaštva pa stud. iur. Srečko Merhar. Neveljski pevski zbor je pod vodstvom župana g. Novaka zapel troje žalostink. S težko prizadetimi roditelji je ob turobnih glasovih »Vigredie globoko sočustvovalo vse občinstvo.

Krka, 6. maja.

Na praznik Vnebohoda ob 10 so ob oblini udeležbi ljudstva pokopali nesrečnega dijaka Cirila Rusa. Tudi šolska mladina se je udeležila pogreba in pokrila njegovo gomilo s cvetjem.

V slovo — pri odprtem grobu — mu je govoril njegov bivši učitelj šol. upr. Flajs Andrej, ki je poudarjal zlasti njegovo odkritosrčnost in poštenost. Kako so ga radi imeli bivši sošolci in odrasli, je pričalo glasno ihtenje vseh navzočih.

Rumenooki pastorek

V živozelenem grmu sta si zgradili taščici gnezde, na katerem je samičica sedela, samiček pa ji je prepeval o bodoči sreči. Potok onkraj grmovja je veselo žuborel, mlado bukovje pa se je kopal v jutranji rosi. Vsa gora je bila ozelenela, vsa na-

rava ozivala, vsako drevo, vsak grm je dobil svojega oživalca. V doleh so se jablane pobelile s cvetjem, po njem pa so šumela krila neutrudljivih čebel, hitečih od cveta do cveta. Prav tako kot jablane šumi sedaj tudi gozd v brnenju kril neštevilnih drobnih žužkov in hroščkov.

Vrnimo se k našim taščicam! Samica je zapustila gnezdo in odletela s samičkom čez potok, iskati hrane za svoj lačen želodeček. Kakor hitro pa sta taščici odleteli, se je spustila z goste bukke siva

Zanimivo je, da se hlapec kljub temu, da ga je strašni sunek v trenotku, ko je konj priletel v lipo, vrglo daleč z voza, ni ničesar zgodilo. Dobil je le nekaj prask lažjega značaja. Pač sreča v nesreči.

a ker si ni znala še sama poiskati hrane, sta morali iti za njo taščici in hraniti svojega velikega pastorka. Lepega dne pa kukavica ni hotela poznati več svojih rednikov, odletela je sama življenju in pustolovčinam nasproti.

Kruta ptica kukavica, zakaj pa ne gnezdi sama? Zakaj tudi ona ne vzgaja svoje dece? Njen notranji ustroj ji tega ne dopušča. Nekateri znanstveniki so mnenja, da je njen želodec tako velik, izpolnjuje namreč velik del trebušne dupline, da onemogoča razvitek jajcem skupaj, pač pa posamezno v presledku 5—8 dni. Kukavica pa znesle vsega skupaj do 8 jajec in preden bi pričela kukavica valiti, torej ko bi bilo izleženo zadnje jajce, bi bilo prvo že gnilo oziroma pokvarjeno.

Svoja jajca podtika kukavica raznim žužkojedam pevkam kot taščicam, penicam, stržkom, pastirčicam in drugim. Kukavičja jajca so primeroma zelo majhna, v barvi pa podobna jajcem ptice pevk. Ptice pa, katerim je kukavica podvrgla jajce in morda še njih lastna pobila, zapuste dostikrat gnezdo in gredo poizkušati srečo v varnejši kraj. Včasih je pa gnezdo, v katerega misli kukavica znesti jajce, premahno, takrat zneso jajce poleg gnezda in ga potem s kljunom položijo v gnezdo.

S svojim razpoloženjem povzroča kukavica precejšnjo škodo, ker je vsako gnezdo, kamor podtakne ona jajce, uničeno. Škoda je tem večja, ker so kukavičji krušni starši vedno same koristne ptice. Vendar pa je korist, ki jo imamo od kukavice, neprimerno večja od škode, ker more namreč kukavica edina žreti kosmate gosenice naših najškodljivših metuljev, ki zlasti škodujejo iglastemu drevju. Te gosenice so za druge ptice neužitne, ker se zapliči njih dlaka v želodčno sluznico ptice, zaradi česar ptice poginejo. To pa kukavica čisto dobro prenese. Njen želodec izgleda včasih čisto kosmat. Sluznica želodca pa od neštevilnih majhnih ranic zateče in se od časa do časa odlušči. Kukavica ima silen tek, sreča za nas, in pospravi na dan naravnost neverjetne množine mrčesa.

Njen ogromen tek je tudi eden vzrokov, zakaj kukavica ne gnezdi. Prav za časa valjenja kukavice je največ gosenic po smrekah in borih, ki jih kukavice uničujejo. Kukavica bi pa tudi, če bi sama gneznila, ne prenesla med valjenjem glada, ker porabi preveč hrane.

S tovarišem sva bila v gorah. Bukve je bujno zelenela, divji petelin pa je že ponehaval peti. Pod grmovjem so se skrivale dehteče bele šmarnice, po ozeleneli trati so brneli žužki, na jesenu pa je oznanjal strnad, da »ima ljubice tri«.

Sedla sva na parabek, se zagledala v bele oblake, ki so pričeli prihajati iz južnih gor, pa poslušala pesem kukavice. Mnogokrat sem že čul pesem kukavice, ono jutro pa se mi je zdelo, da je vsa narava en sam kukavičji spev. Ena je bila glasnejša od druge, ena je prehitela drugo, njihovi glasovi pa so se zlivali v eno samo krasno melodijo. Kukavičji pesmi so se pridružili še drozgi s svojim jasnim petjem. Celo jutro je bila ena sama pesem kukavice, pesem maja. Polno kukavice je pelo, videla pa nisva nobene, zakrivala jih je gora, ki jo je odel av. Jurij z zelenim plaščem.

Od neke je pribrežal svetel hrošč in počasi jadral z zvenječimi krili v pouladnem zraku. Kar se je spustila z bukke nanj kukavica, ga pohrustala, toda že v naslednjem hipu je kot strela planil nanjo skobec. Neenaka borba in ropar je umoril svojo žrtev.

Strel tovariševske puške je jeknil, se stotero ponavljal v sivih čerch sosednjih pobočjih, skobec s svojo žrtvijo pa je treščil na tla. Pobral sem kukavico. V očeh, v onih lepih živo rumenih očeh je umiral svet življenja. Na prsih, lepih sivobelih, ji je zevala rana, iz katere je polzela kri in se zbirala v velik lep živo rdeč rubin — rubin življenja.

Poslednji drget je stresel nežno telesce, peroti so se stegnile, ona, ki je prevarila toliko drobnih ptic, ki jim je dala svojega otročiča v reje, je zaprla oči, rubin s prsi pa je nalahno spolzel v rosno travo.

Joža Herfort.

Žalostna zgodba o izgubljenem dekletu

Ljubljana, 6. maja.

»Mama se za me ni nič brigala in se ne briga. Vedno sem bila v tujih rokah.« tako je zahtelo in vzklilo 22letno dekle, Višnjegorčanka Lucija, ki se je danes morala zagovarjati pred malim senatom zaradi raznih, na prav drzen način izvršenih tatvin perila, obleke in dragocenosti. Seboj je nosila precej velik vitrih, s katerim je odpirala stanovanja dobrih ljudi, ki so jo vzeli pod streho, a ko so se drugi dan odstranili po vsakdanjih poslih, jim je v zahvalo odnašala najrazličnejše stvari. Ta svoj nepošteni posel je v Ljubljani in okolici izvrševala od aprila do sredi avgusta. Odnosila je s seboj mnogo perila in potem nastopala kot elegantno oblečeno dekle. Največji plen je 18. avgusta lani dobila pri Šubertovih v Dravljah, kjer si je večji, prav tako ukradeni kovček napolnila z lepim in elegantnim perilom odnosno damskimi oblekami. Pri svojih tatvinah se je posluževala najrazličnejših izgovorov. Tako je gospe Vokalovi v Rožni dolini odnesla mnogo obleke. Prenočila je tam. Gospa je z njo odšla z doma, Lucija, ki se je nazivala tudi za Minko, pa je kmalu krenila nazaj in prosila celo sosedo, da naj ji pomaga odpreti, ček: »Mudi se mi na vlak in moram vzeti svojo robo.« Posebno piko je imela na zlatino. Razne stranke je oškodovala za približno 7000 Din. Ko so jo postala v Ljubljani tla prevročila, jo je mahnila v Zagreb. Tam je nadaljevala svojo nepošteno obrt. Bila je zaradi zagrebških tatvin v Zagrebu zaprta 6 mesecev.

Lucija je le deloma priznala očitane ji tatvine. Napram pričam je bila prav predrzna in je neki pričel celo zagorila: »Naj lažejo. Ne priznam. Se bom že nad vsemi maščevala.« Bila je pred malim senatom obsojena na 8 mesecev strogega zapora.

Ljubljana

Slovo ing. Jande od univerze

Lep znak hvaležnosti mladine je bilo slovo kustoz mineraloškega inštituta naše univerze g. ing. Fran Jande, ki odhaja sedaj v zaslužni pokoj.

V četrtek, na Vnebohodu, mu je Akademski klub montanistov priredil na univerzi odhodnico. Toplo so se poslovili profesorji in akademiki od svejega priljubljenega in silno delavnega prijatelja. Kdo ga pa tudi ne bi cenil? Iz silno skromnih početkov je, delaven, ko mravlja, v kratkih letih privedel inštitutove zbirke do občudovanja vredne popolnosti. In — kdorkoli je iskal pri njem nasvetov ali pomoči pri studiju, prav vsakega je ta dobri mož podprl. — V priznanje in v znak hvaležnosti za vse njegovo nepoplačljivo delo in ves trud, ki ga je imel z dijakstvom, mu je Akademski klub montanistov poklonil lečno izdelano diplomopriznanico. Slovesnost je zaključila tradicionalna rudarska himna. — Ing. Fran Janda je rodom Čeh. Svoje rudarske studije je dovršil v Příbranu z odlično, istotako tečaj za fužinarstvo. Po daljšem službovanju na Češkem je prišel med Slovence, zasedel je namreč mesto upravnika rudnika živega srebra v Idriji. Kasneje je bil tudi predstojnik cinkarne v Celju. Leta 1908 je bil imenovan za rudarskega svetnika. Kmalu nato je bil na lastno prošnjo upokojen, vendar je ob ustanovitvi ljubljanske univerze zopet sprejel mesto kustoz mineraloškega inštituta.

Vrlemu možu kličemo prav prisrčno: Srečno!

Staršem srednješolskih dijakov

Ustanovni občni zbor društva »Sola in dome« bo v nedeljo dne 8. i. m. ob 10.00 urah v telovadnici I. dr. realne gimnazije v Ljubljani. Vegovca ulica št. 4, z dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljatelja odbora. 2. Čitanje pravil. 3. Določitev članarine. 4. Volitev predsednika in odbornikov. 5. Slučajnost. Vabimo vse starše, zlasti tudi kmečke in delavske starše z dežele, da se ustanovnega obnega zbora sigurno udeležijo. Pripravljali odbor.

Vojašnice se polnijo

Ljubljana, 6. maja

Davi so pričeli prihajati z vseh krajev v Ljubljano vojaški novinci. Na vseh straneh mesta so se že v zgodnjih jutranjih urah začele oglašati harmonike. Med veselo in jokajočo glasovo harmoniko pa so vprav streljali korenjaki in zdravi vriski fantov, ki se poslavljajo za debelo leto od doma. Precej zgodovine Slovencev tiči podzavestno v prav za prav nepojmljivem, razgiranem in včasih celo divjem obnašanju naših vojaških novincev. Saj je bilo najstrašnejše, česar se je svojčas bal tudi najpomladnejši dijak vasi, kar je moglo zadeti mladeniča, divja ga ujeti in mu oblekli vojaško suknjo. Saj je za dolgo vrsto let zgubil zlato svobodo, zapustil dom in rodne kraje, in služil cesarja daleč v tujini. Vrnil pa se je, če se je sploh vrnil, že kot pravi možakar, ki je zgubil mladost in cesarski vojski. Kasnejša leta so prinesla vedno večje olajšave, toda še danes ni lahko fantu, ki se poslavlja, pa naj si le od »lamo krite koč« in ubogih starišev za dobro leto in gre morda prvič med popolnoma tuje ljudi. Sicer ve vsak fant, da poslane pravi fant z vsemi predpravicami šele takrat, kadar srečno odloži vojaško suknjo. Vendar je kljub temu slovo — težko.

Zato ni čudno, če srečavamo po Ljubljani veselo vrsto fantov, ki prav za prav s smehom na ustih, vriskanjem in petjem duše v svojih zdravih srečnih občutjih, ki se jim vedno bolj jasno očituje, namreč domotrožje in skrb, kako bo, in če se po stari navadi precejšen del fantov zateče k vinu, ki utopi vse skrbi, je to razumljivo. Je sicer žalostno dejstvo, da se naš fant, ki misli, da mora v vsakem slučaju pokazati svojo korajž, čeprav mu je v srcu drugače, zateče k vinu in se ne zaveda, da mu s tem ne bo za dolgo pomagano. Različne prizore je lahko srečevala Ljubljana danes na cesti. Posamezne skupine z majhnimi težkimi kovčki so korakale tiho in mirno, drugi zopet so si pomagali s salami in burkami. Nekdo si je izmislil in privlekel in šepal ob palici, kakor da ima skvarjeno nogo. Drugi si je zopet zapeel roko pod suknjico, v desni rokav pa vtaknil palico, s katero je dokazoval svoje invalidstvo. Tako je sebi in drugim krajšal ure čakanja, v katerih so se poslavljali od doma. Nekateri pa so prešli iz nedolžnih sal in razigranosti v divjost in predrznost in žalostno je, da takih ni bilo malo. Taki so brez dvoma najslabši

fantje in vasi in bodo prav skoro gotovo tudi najslabši v vojaški suknji; in v pijanosti biti korajžen res ni nobena korajža, kvečjemu znak večje strahopetosti, kakor bi jo človek prisodil kmetkemu fantu. Mnogo pa se jih je naložilo na vozove, ki so vozili po mestu okrog, da se pokažejo med vriskanjem in petjem ljubljanskim strajcam, kakšni so, kadar »ajnikajo«. Bog ve, kdaj bodo pozabili ta zadnji priveseček z avstrijske vojske.

Kaj bo danes?

Drama: Ob 15: Gostovanje jeseniške mladine. Mladinska predstava. Globoko znizane cene. — Ob 20: »Kvadratura kroga«. Red A.

Opera: »Tosca«. Red D.

Kino Kodeljevo: Ob 20.30 opereta »Ljubim, ljubim, ljubim« (Ein Burschenlied aus Heidelberg). Willy Forst. Znizane cene.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva 20.

TVRDKA A. PERSCHE

se je preselila

MARIJIN TRG — (poleg novega tromostovja).

○ Festivalni koncerti. P. n. občinstvo opozarjamo, da so vstopnice za vse festivalne koncerte že v predprodaji v Matici knjižarni. Cene so običajne koncertne, prav nič zvišane. Zunanja naročila sprejema Glasbena Matica, ki jih takoj po sprejemu tudi izvršuje Opozarjamo na bogat spored prvega slovenskega glasbenega festivala. Za vse koncerte so na razpolago tudi podrobni poredi in tiskana besedila.

○ Tujski promet v Ljubljani. Tujski promet v Ljubljani stalno pada. Meseca aprila je v Ljubljani prenočevalo samo 3043 tujcev, medtem, ko bi jih moralo v normalnih razmerah 5000 do 6000. Potnikov, ki so se mudili v Ljubljani samo en ali dva dni, je bilo 1706, potnikov, ki so se mudili do 15 dni 985, nad 15 dni pa 352. Vseh nočnin je bilo 6115. Moških je bilo 2549, žensk pa 494. Jugoslovani so bili med tujci 2126, Čehoslovaki 118, iz ostalih slovenskih držav 27, Avstrijci 326, Nemci 143, Madžari 26, Angleži 10, Francozi 8, Rumunov 7, iz Italije 202, Bolgarov 1, Grkov 4, iz ostalih evropskih držav 22 in iz neevropskih držav 23. Med potniki je bilo 1881 trgovcev in zastopnikov, 1162 pa ostalih.

○ Svojeji vojakov — telegrafistov, ki so služili v telegrafski enotini srbske vojske in so kot taki umrli v vojni od 1912 do 1918, se vabijo, da se zglase do 20. t. m. v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 71. in ondi naznanijo podatke o službi in smrti teh svojih pokojnikov.

○ Zvezdo urejajo. Za Tivolijem se je mestna vrtnarija lotila tudi Zvezde in je navozila na okrogle grede sveže prsti in začela nasajati cvetje. V kratkem bo Zvezda vsa sveža, vsa zelena in vsa v cvetju.

○ Stavbna nepravilnost na Gosposvetjski cesti. Neki podjetnik sedaj prezidava svojo opečno hišo na oglu Gosposvetjske ceste, in Kersnikove ulice. Čudno pa je, da je magistrat to prezidavo sploh dopustil, ker je to poslopje izven stavbne črte. Podjetnik je poslopje celo dvignil za eno nadstropje, čeprav so se sosedje proti temu pritožili. Ne vemo, kakšno protekcijo uživa ta gospod, toda če stavbni red velja za vse, mora veljati tudi za tega. Kersnikova ulica je sedaj zagata, prav gotovo pa se bo nekoč morala odpreti na Bleiweisovo cesto in bo najhitrejši dostop v severni del Siske. Zato bi morala stavbna oblast paziti, da se hiše kolikor mogoče spravijo v stavbno črto, ne pa da se še prezidavajo in povečavajo!

○ Italijanski vojni ubežnik v zaporih. Pred dnevi je pobegnil od italijanskega letalskega bataljona 25-letni Aldo Pecorari iz Pole in pristojen v Gorico. Pecorari je prekoratil Julijske alpe in nekje blizu Radovljice ukradel čoln ter se odpeljal po Savi navzdol. V soteski od Litije navzdol pa mu je predla v narastlem toku slaba in bi bil kmalu utonil. Komaj se je rešil na suho. Prijeli so ga orožniki, ki so ga privedli v Ljubljano in ga izročili sodišču. Pred sodiščem se bo zagovarjal zaradi nedovoljenega prekoracačenja meje in zaradi tatvine čolna.

○ Damsko perilo. Kopalne obleke, rokavice, nogavice, kupite najugodnejše pri Sterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

○ Bluze, najnovejše modele, po solidni ceni, ima trdka Sterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Pridobivajte novih naročnikov!

težko delo in s tako temeljitostjo ter sigurnostjo, je dokaz velike sposobnosti in energije.

Solistom morem izreči le vse priznanje. Gospa Lovsetova, vedno nam Mariborčanom drag gost, je bila odlična v virtuosnem obvladovanju težkega, s koloraturami bogato prepreženega parta. Prav tako njena hčerka, gd. Majda, kateri se pozna sila skrbna in temeljita študija v oblikovanju kristalno čistega glasu v vseh tehničnih finesah. G. Zivko je bil izredno dobro razpoložen. — Težko nalogo je prevzel g. Neralić; kot bariton je s čudovito obsežnostjo podajal naporno basovsko partijo ter znova podal dokaz vsestranske svoje uporabnosti.

Zbor »Maribor« je v tem delu pokazal vse. Zlitos glasov v celoti, sigurnost, čut za ritem in skrbna izbrano v glasovih ga usposablja za podajanje najtežjih del. Občudovanja vredna je pridnost in temeljitost, s katero so naštevali »Stvarjenje«. Uspeh je pokazal, da je zbor lahko ponosen na svoje delo.

Orkester je sestavljal godbena Sola Glasbene Matic in poiztovalni mariborski glasbeniki, pihala so bila zasedena po godbenikih glasbe 45. pp. Vedno tožimo v Mariboru o pomanjkanju orkestra, toda kadar pridejo taki posebni trenutki, se stori dirigentu kar nenkrat pri roki orkester, kakor bi si mogli boljše težko zamisliti. V tem oziru vse priznanje mariborskim glasbenikom, ki pokažejo toliko poiztovalnosti in vztrajnosti, kadar opelirajo nanje.

Obisk je bil snoči mnogo boljši, kakor v tork zvečer prvi dan proslave. Dvorana je bila skoro polna, publika navdušena ter je prirejela nastopajočim živahne ovacije. Proslavo je oba večera prenašal radio Ljubljana.

ČETRTA KRSTNA PREDSTAVA V MARIBORSKEM GLEDALIŠČU

V četrtek, na praznik Vnebohoda, ko so zvečer v mariborskem gledališču krstili Haas-Pilatovo opereto z deviškim naslovom »Če se ljubita dva« in je v polčasen mladega skladatelja Silvija

Maribor

○ Djuka Trbuhović odhaja. Popularni režiser in igravec Djuka Trbuhović zapuša Maribor, kjer si je stekel s svojimi modernimi in učinkovitimi režijami (Zemlja smehljaja itd.) posameznih glasbenih del pri občinstvu in kritiki nedeljeno priznanje. V sredo zvečer ima poslovilni večer. Dajmo odličnemu umetniku s polnoštevilno udeležbo priznanje!

○ Seja mariborskega občinskega sveta se bo vršila dne 19. maja. Na dnevnem redu bodo razna tekoča vprašanja pretežno gospodarskega značaja.

○ Nove ulice dobimo. Na mestni periferiji je nastala z zgraditvijo malih hišic cela vrsta novih ulic, ki zaenkrat še nimajo imena. Z krščenjem teh ulic se peča poseben odsek občinskega sveta, končno odločitev pa je pridržana občinskemu svetu, ki bo o tem določal na prihodnji seji.

○ Bo vendar ceneje. Kopališki odbor je na vsobči protest vendar uvidel potrebo znižanja cen na otoku. Določena je nova tarifa za omarice, ki bo znašala ob delavnikih 3 Din ter ob nedeljah in praznikih 5 Din. Izvršene bodo še nekatere druge izpremembe na otoku. Tako se bo podrolo gospodarske poslopje, ki je doslej kvarilo celokupen izgled naprav. Cestno križišče, kjer se odcepi cesta proti otoku, bo občina na svoje stroške prepojila z oljem; tudi državna cesta bo v obeh smereh od križišča v daljavo 50 metrov poškropljena z oljem, da se na ta način prepreči oblaki prahu, ki so radi velikega prometa stalno zavijali to križišče ter tvorili tako veliko opasnost za avtomobiliste. — Tudi vprašanje godbe na otoku je rešeno, ker so se ponudile nekatere tvrdke, da bodo v svrhu reklame same oskrbele za zvočnike in potrebne aparate za prenos glasbe.

○ Beli sport pričenja. Prvi nastop tenis igralcev se je vršil v četrtek na praznik. Srečanje SK Železnikarja z Rapidom komb. se je končalo 4:4. — Igre so izpadle sledeče: Bergant-Halbärth 6:3-6:1. Tildovič-Hoffer 6:1, 6:3. Drago Unger 6:3, 8:6. Masi-Karbutz 7:5, 6:2. Bergant-Tildovič-Hitzl-Unger 4:6, 3:6. Drago-Masi-Halbärth-Hoffer 0:6, 1:6. Legat-Scherbaum 3:6, 4:6. Legat-Tildovič-Scherbaum-Halbärth 6:8, 0:6. — Rezultati pokazujejo, da so mariborski teniški šampijoni dobro trenirani kljub dolgemu zimskemu počitku ter da se pripravljajo za poletno teniško sezono še zanimivi nastopi.

○ Prvenstvo Slovenije v rokoborbi bo odločeno v nedeljo na tekoatletski prireditvi Maratona, ki se vrši popoldne in zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke. Pričetek popoldanskih tekem je ob 15. zvečer pa ob 20. Popoldan se bodo vršile tekme v predfinalu, zvečer pa se bo odločilo med prvaki za končne naslove. Borba bo ostra in zelo zanimiva, ker je rokoborbeni sport v Sloveniji visoko razvit ter imajo posamezni klubi nekaj odličnih borcev, ki so že v mednarodnih srečanjih pokazali svoje znanje in sloves. Zanimanje za prireditve je med prijatelji sporta splošno. Vstopnice se dobe za ceno 10 in 5 Din že v predprodaji in na dan prireditve pri blagajni.

○ Mariborski tekači pridno trenirajo. Treba vedeti: jutri jutja borba za Schellow pokal. Kdo? Rapidovci, Maratonci, Mariborci, Železnikarji, Svobodaši? Bomo videli.

○ SK Rapid: Parkklub, Gradec 5:0 (1:0). Po daljšem presledku je gostovalo na praznik v četrtek v Mariboru zopet mesto Parkkluba iz Gradca. Gosti so nastopili proti SK Rapidu. Dasi igrajo gostje v Gradcu v prvem razredu, so v Mariboru na celi črti razočarali. Edini vratar je pokazal mnogo znanja, vse drugo pa je daleč zaostajalo za mariborskimi igralci. Tudi Rapid je bil v prvem polčasu slab, zato pa se je znašel v drugem polčasu; napad se je zavedel, da mora tudi streljati ter je predvedel lepo in koristno igro. Sodil je dobro g. Jančič.

○ V novih uniformah so se nam te dni predstavili naši policijski stražniki. Zaenkrat so uniforme sicer samo še za parado, v službi nosijo le nove čepice, ki so slične čepicam ljubljanske policije ter so mnogo lepše od prejšnjih.

○ Savez agrarnih zajednic likvidiran. Likvidacija »Saveza agrarnih zajednic« v Mariboru, r. z. z. o. z. je končala ter je izvršena končna fuzija s Savezom agrarnih zajednic za zagrebško oblast in Medžimurje.

○ Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden Minaficia lekarna pri Orlu na Glavnem trgu.

○ Javna prodaja blaga na carinarnici. Danes v soboto se prične ob 9 na glavni carinarnici licitacija raznega trgovskega blaga, ki je bilo zaplenjeno, ali pa ga stranke niso dvignile.

○ Konec poravnave. Poravnalno postopanje v zadevi trgovca Dragotina Kopača v Mariboru je končano.

○ Črna knjiga« straši. Vest o črni knjigi mariborskih trgovcev je povzročila mnogo razburjenja. Naši juristi so pogrnuli nekaj paragrafov, ki

so nasprotni takemu postopanju in baje se pripravljajo že tožbe proti izdajatelju knjige.

○ Ribji trg je bil večeraj obilo založen: 13 kg sardel po 24 Din, 16 kg borbonov po 28 Din, 26 kg škombrov po 30 Din, 14 kg morskih rakov po 22 Din, 20 kg molov po 24 Din, 8 kg lignjev po 28 Din. Dobile so se zopet žabe in sicer 4 škafi, vence krakov po 250 Din.

○ Tatinska drznost. Pri belem dnevu so odprli v četrtek trije mladi tatuni izložbeno omarico trgovine Lah na Glavnem trgu. Radi praznika je bilo na trgu malo prometa, vendar j. prizor opazovalo nekaj ljudi, za katere se pa uzmovili niso znanili. Hitro so pobrali nekaj predmetov iz omarice ter jo ucvrli po Mesarski do Drave, kjer so se izgubili v labirintu teniških ulic.

○ Huda izguba. Poštenu služitelju Krambergerju je umrla v bojnišči 4 letna hčerka Rafaela. Pogreb se vrši d. nes ob poltrh. Hudo prizadeti staršem naše š. šafje.

○ Poln sod na nogo. 49-letnemu kravarju Ludviku Handlu v Radvanju se je zavalil na nogo poln polovnjak vina ter mu je zdrobil stopalo. Hudo poškodovanega so spravili v mariborsko bolnišnico.

○ Žrtve splasenege konja. V Košakih se je ponesrečil 16 letni vajenec Henrik Hleb. V vozu vpreženi konj se je splasil in mladi voznik je padel z voza ter zadobil znatne poškodbe. Divjajočega konja so pasanti ustavili, fanta pa je rešilni oddelček prepeljal v bolnišnico.

○ Ker ni sestavljal bilance... Meseca junija lanskega leta je predlagal trgovec s papirjem Rudolf Smolej v Mariboru otvoritev konkursa, ki je bila dovoljena, kasneje pa je bila v konkurznem postopanju sklenjena poravnava. Med postopanjem se je ugotovilo, da ni trgovec od ustanovitve svoje tvrdke dalje delal nobene bilance. Ker je to po zakonu kaznivno, je prišel Smolej radi tega pred okrožno sodišče ter se večeraj zagovarjal na obtožbo državnega pravdnika pred kazenskim sodnikom-podincem. Priznal je, da bilance res ni delal, toda premoženjsko stanje je bilo razvidno iz trgovskih knjig, katere je vodil v redu. Obtoženec je bil obsojen na 14 dni zapore in 2 letno izgubo častnih pravic, pogojno na tri leta.

Pluji

Takse se plačujejo brez opomina. Davčna uprava razglasa: Vse osebe, ki plačujejo takso po taksem zakonu in njega izmenah in dopolnitvah ter po zakonu o državnih trosarini vnaprej, se opozarjajo, da morajo izvršiti ta plačila brez predhodnega opomina. Točilen plačaj se poleg kazni v slučaju dvakratne zaporedne zamude odzname točilna pravica.

Občni zbor Olepševalnega društva. Plujsko olepševalno društvo je imelo v sredo 4. t. m. svoj redni občni zbor v Svicariji v Ljudskem vrtu. Predsednik društva, šolski nadzornik Pretner je podal v svojem govoru sliko društvenega dela. V preteklem letu so bile stavljene na društvo in njegovo blagajno velike zahteve; največ dela in izdatkov je povzročil hudournik, ki je pridrl iz Mesnega vrha. Število članov je 218. Društvo poseduje v Ljudskem vrtu zemljišče in Svicarijo, katera ima v našem. Občni zbor je sklenil izpopolnitev društvenih pravil in izpremembo dosedanjega naslova. Društvo se bo imenovalo »Olepševalno in tujskoprometno društvo«. Da se ožji promet v Ljudskem vrtu, se bodo ob nedeljah prirejali koncerti mestne godbe.

Protest proti ukinitvi meščanske šole. Na praznik, 5. t. m. se je vršilo v prostorih Mladike protestno zborovanje starišev iz Pluja in okolice radi nameravane ukinitve meščanske šole v Pluju. Sprejeta je bila soglasno protestna resolucija, naslovljena na merodajna mesta.

Nočno lekarniško službo ima od 7. do 14. maja lekarna Behrbalk »Pri zlatem jelenju«.

Pasji kontumace se za mesto Ptuj omili v toliko, da bodo smeli psi z nagobčniki prosto tekati.

Slovenske gorice

Sv. Lenart. Pri tukajšnjem okrajnem sodišču bo 25. junija t. l. ob devetih dopoldne v sobi št. 10 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Zikarce, v. št. 33. Cenilna vrednost 43.047 Din; vrednost priklone 95 Din; najmanjši ponudek Din 28.761,34.

Sv. Anton. Danes se poslavljajo od svojih domačih fantje, vojaški novinci. Na praznik Vnebohoda so pristopili skupno k mizi Gospodovi, da z Bogom v srcu nastopijo vojaški stan. Fantje-vojaki, Bog z vami! — Fantje in dekleta se v naši fari zavezno udeležujejo na prosvetnem polju. To so pokazali preko letošnje prosvetne zimske sezone, in to bo razvidno tudi iz poročil na jutrišnjem občenem zboru tukajšnjega prosvetnega društva v Društvenem domu, ki se ga naj zlasti mladina udeleži v častnem številu.

Mariborsko kulturno življenje

HAYDNOVA PROSLAVA V MARIBORU.

Slov. pevska društvo »Maribor« izvaja »Stvarjenje«.

Maribor, 5. maja.

Enako velik je Haydn v svojih kvartetih in simfonijah, višek svojega ustvarjanja pa je brez dvoma dosegel v svojih oratorijih, predvsem v poslednjih delih iz najzrelejšega življenjske dobe. Da je zapustil svetu le oratorija »Stvarjenje« in »Stiri letne čase«, bi bila njegova slava nesmrtna. Nastala sta v starosti dobi mojstra, ko se je oprostil okvirja shematičnega italijanskega stila, ki prevladuje v njegovih prejšnjih oratorijih ter je njegova duša ustvarjala iz cele svoje globine. Oporo je našel v mojstrskih tekstih obbeh del; iz polnega srca je ustvarjal čudovite himne naravi in njenemu vsemočnemu vladarju. V »letnih časih« je Haydn še nekam ozek, opira se le na človeka, na naravo. »Stvarjenje«, popolna sinteza epike in lirike, vzvišenosti in čustva, narave, človeka. Melodije, ki zagrabijo v dušo, živahni zbori in fuge, mladeniška sila in obenem globina ter izkustvo zrelega duha, vse to odlikuje »Stvarjenje«, kar mu je ustvarilo v oratorijski literaturi brez dvoma prvo mesto.

»Stvarjenje« je izvajal snoči na drugem večeru mariborske Haydnove proslave mešan zbor vsevekega društva »Maribor« s pomnoženim orkestrom Glasbene Matic in solisti Pavlo in Majdo Lovsetova, Avgustom Zivkom in Franom Neralićem pod taktirko odličnega kapelnika Janeza Ev. Gašpariča. Instrumetalni večer Glasbene Matic je bila lepa proslava Haydnovega genija, sinočnje izvajanje »Stvarjenja« pa je predstavljalo vsekakor višek takih proslav, kar smo jih doslej imeli v Mariboru.

Priznalno moramo omeniti predvsem veliko delo kapelnika Gašpariča. Nedvomno je velika zasluga njegove neumornosti, da je uspeh večera tako popoln. V mariborskih razmerah naštevali to

Haasa ter libretista Borisa Pilata, gojencev mariborske klasične gimnazije, navrelo ljudi skupaj, da menda ne toliko, odkar pomimo slovensko Narodno gledališče v Mariboru, sem zunaj na hodniku ob drugem odmoru prisluhnili možem, ki je dejal: »Ko bi dve leti ne videl na mariborskem odru nobene operete, potem sem danes gledal za vse skupaj.« Pametniški se menda ni povsem zavedal, kako zelo je s to hudomušno pripombo segel v bistvo stvari. V skladbo je mladi nadarjenec osmošolec Haas prelił mnogo svojega. Toda kateremu mlademu glasbeniku se ne bi zgodilo, da zvenijo na premnogih mestih ob prvem njegovem delu melodije in motivi, katerim je uho že prisluhnilo ob tem in onem? Prva pozitivna stran četrtoke četrte letošnje krstne predstave je v tem, da nam je odkrila redko nadarjenega mladega glasbenika, ki je pokazal, da je obenem dominanten v svojem položaju in da ume vtisniti izvajanju orkestra, ki je odlično ustrežal svoji nalogi, znak živahnega poleta in razgibane svežine. Orkestru je dodelil Haas še očitnejši poudarek napram vokalnemu delu skladbe kakor Saincu v svoji operi »Casanova«, tako da sta odgovarjali v mestoma wagnerijansko orkestralni bučnosti pravzaprav edino Claričevja in Herta Spittau. Druga pozitivna stran večera pa je bila razveseljevalna okolnost, da so se na mariborskem odru razodele tri zelo nadarjene ter izvečbane ženske moči, ki bi jih gledališki upravi zelo priporočal, da jih obdrži v evidenci in da jim po možnosti v prihodnji sezoni nudi priliko debitiranja. Saj je v vsakršnem interesu našega gledališča, da dajemo možnost napredka in izobraževanja zlasti domačim mariborskim močem. To so gd. Marion Clarič, Herta Spittau in Luise Vadnou. Prva kot že znana, odlično izšolana koncertna pevka, ki je kot Marta prepričala vse, da je tudi ona na oderskih tleh sigurna in dobra, druga kot nadarjena subreta, tretja pa kot izborna ustreznajoča Lola. Magdalena je podajala Inge Vadnou, prednico samostana pa Herta Haas. Prav očitno je bilo videti, da so bile ženske vloge pevsko in

igralsko bolj zasedene od moških. Cerič kot slikar Feodor je višje lege v prvem in drugem dejanju še dohajal, v tretjem pa mu še nezadostna Sola ni dopuščala obvladovati zahtev skladbe. Presenetil pa je z uglaženo, nepriljeno in živahno igro. Tudi Boris Pilato je bil na igravskem torišču sigurnejši; njegove pevске strani pa pravzaprav ni mogoče presoditi, ker je bolj slabotno delovanje njegovih glasovnih orodij omogočilo dojeti sredi orkestralnega čana le nekaj pravih rahlih zvokov. Venuš Prorazil je bil malce okoren, Dragu Kamušliu pa pičila odmerjenost njegove naloge ni dopuščala vidnejšega razmaha. Baletne točke je našteval A. Harastović, režiser Djuka Trbuhović pa je položil v delo toliko truda, kakor ga more pravilno preceniti samo tisti, ki ve kaj se pravi organizirati uprizoritve z možmi, od katerih so nekatere bile prvič v svojem življenju na odru. Zato mu gre tem toplejše priznanje. In tekstovna stran? Pričakovati je bilo, da bo treba računati z nezrelostjo in nedogranostjo v najmlajšem smislu besede. Operatarska roba na viških, brez sledu poizkusa organične in verjetnost zapovedujoče izgradnje. Na torišču sujeja borna revščina, v izvedbi vzorno operatarska sablona, v metodi že izdavana zavrnjena starikavost (prisluškovanje itd!), brez sence kakšne etične smiselnosti. Navzile vsemu je je treba priznalo poudariti libretistovo podjetno pobudo in korajžo. Vsi sodelujoči so bili deležni priznanja od strani hvaležnega občinstva. Oba avtorja sta morala pred zastor, ravnotako tudi vneti režiser Djuka Trbuhović. Bilo je vencev, šopkov in drugega na kupe. Sredi te praznične dvignjenosti in premijske zviženosti pa je bilo znanj slisati hrušč in trušč, študentarije ki je hotela zveneti videti, ki je pa morala radi pomanjkanja prostora oditi, radi česar se je dvignila zunaj na Slomškovev trgu rabuka, tako da je moralo posredovati že pripravljeno policijsko močstvo. Star muheli je moral biti tisti, ki je ob koncu predstave nagnil svojo glavo k sosedu in jedva slšno šepnil: teater zunaj, teater znotraj. Kaj nam pa morejo... —

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 7. maja: Stanislav, škof, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gosp. dr. Artur pl. Wurzbach-Tannenberg, odvetnik v Ljubljani in grščak. Njegovo truplo bodo danes prepeljali iz Ljubljane v Predvor, kjer bo pogreb v nedeljo ob 10 dopoldne. Blag mu spomin! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

† V Smartnem ob Savi je umrl gosp. Ignacij Delničar. Pokopali ga bodo danes ob 3 popoldne na pokopališču pri D. M. v Polju. Svetila mu večna luč! Preostali naši sožalje!

† Hranstnik. Nagla smrt je dohitela staro naravnico »Slovenca«, branjevko gospo Nežo Jerman. Pokojna je bila na Vnebohodu še popolnoma zdrava, čitala je »Slovenca« ter bila dobre volje. Ker je želela videti škola, je šla k večernicam. Med litanijami ji je prišlo slabo ter je odšla predčasno ven. Prišla je sama do mostu pri Birtiču, odkoder jo je spravil rudar Grabner na Benčino klop. Tu je popolnoma onemogla in so jo spravili v stanovanje. Gosp. Zalar ji je podelil sv. poslednje olje, nakar je mirno zaspala v Gospodu. Pokojna je bila verna krščanska žena. Zapušča moža in 5 odraslih otrok. Blag ji spomin, ostalim pa naše globoko sožalje.

Cerkveni vestnik

II. vnanja kongregacija pri urilinkah v Ljubljani ima jutri 8. t. m. zjutraj ob 6 skupno sveto obhajilo nato sv. mašo, popoldne ob 2 shod. Pridite! — Voditelj.

Na Rožniku bodo jutri, t. j. 8. maja tri svete maše: ob 7, 9 in 10. Na binkoštni praznik ne bo svete maše, ker ta dan v podružnicah služba božja ni dovoljena. — V nedeljo, dne 22. maja bo ob 9 sv. maša s pridigo.

Krvav obračun

Maribor, 6. maja.

V Jelovcu pri Kamnici, kjer so ljudem še v živem spominu krvavi dogodki preteklega leta, ko je padlo veliko smrtnih žrtev Mohorkeve zločinske in roparske pohlepnosti, se je zgodil v četrtek na praznik Vnebohoda krvav zločin, ki je zopet razburil vso okolico. K Jožefu Oderju je prišel na dom v Jelovcu št. 5 20letni Jožef Tomažič. Bila nista posebna prijatelja in tudi topot je izbruhnil preprič, ki se je končal s smrtnim izkomožom. Kot žrtev je padel Jožef Oder ter obeležal mrtve. Groza se je polastila ljudi, ko so ugledali žalostne posledice usodnega spora. Umrjenega so spravili v hišo ter nemudoma obvestili mariborske orožnike, ki so prišli ubijalca. Zagovarja se s silobranom. V Kamnici je bila včeraj popoldne sodna obdukcija in preiskava na samem mestu zločina.

Ostale vesti

— Dr. A. Korošec je preslavl v Unioinu bo združila njegove prijatelje in častilce v mogočno proslavo. Ker bo iz ljubljanske okolice prišlo veliko udeležencev tudi s koleci, je Pripravljalni odbor preskrbel za shrambo koles v unioinskih garažah. Opozorjamo na to vse okoliščane, da je garaža za kolesarje poleg unioinskega vrta.

— Bogomir Magajna v očeh Hrvatov. Roman Bogomirja Magajne »Gornje mesto« je nedvomno dosegel enega najlepših uspehov, kar jih je bilo po vojni v slovenski literaturi. Umevno je, da so se zanimali za Magajno tudi Hrvati, ker je Magajna vzel za motiv mnogim svojim novelam zagrebško življenje, prav tako se je tudi dejanje »Gornjega mesta« godi v Zagrebu. Včeraj sta zagrebška dnevnika »Novosti« in »Jutarnji list« objavila obsejni kritiki o tem romanu. Obe kritiki sta izredno laskavi za Magajno in se vidi, da je hrvatska javnost sprejela roman z velikimi simpatijami. Literarni referent »Novosti« pravi o Magajni: »On je v resnici močan socialen pisatelj, toda socialnost v njegovih stvareh ni borbeno, ni pridigarska in on ne kriči. Tudi ne obtožuje na način borbenih socialnih pisateljev in njihove šole, ki je prišla tudi pri nas zavzemati čimdalje večji obseg. Magajna govori na miren način, z mnogo čustvenosti in zelo spominja na Camkarija.« Dalje pravi kritika: »Človečnost, humanost, ljubezen do pravice in žrtve — to so motivi, na katerih je zgrajen vsi roman.« Kritika v »Novosti« se zaključuje: »To je ena najbolj humanih knjig, kar jih je pri nas zadnje čase izšlo. Čujemo, da bo prevedena tudi na hrvatski jezik. Ta ideja je dobra, ker bo tako tudi širše občinstvo čitateljev moglo spoznati enega redkih talentiranih slovenskih pisateljev.« »Jutarnji list« pa pravi med drugim: »Simpatična serioznost karakterizira pisatelja Magajno. Resnost, s katero sprejema svoj klic in s katero dela, je povzročila, da je Magajna hitro dosegel priznanje pri kritiki in pri občinstvu. Tenkočuten in pripravljen za fino opazovanje ljudi okrog sebe, more Magajna v svojih osebah ostro označevati njihovo težko usodo, ki se na oko ne zdi taka in čez katero življenje dostikrat prehaja.« Kritika v »Jutarnjem listu« pa končuje: »Magajna se odkriva kot poznavatelj Zagreba in kot njegov resnični simpatizer. Ni zadel samo zunanega lica Zagreba, temveč je šel v temelje njegove duhovne značilnosti. Vsekakor so to lepa priznanja s hrvatske strani Bogomiru Magajni.

— Ljubljanska radio postaja se dobro čuje v južno Ameriko. Tako poroča radio časopis »Modern Wireless« May 1932, stran 451 pod naslovom »Stations alterations: Ljubljana« »Listeners in South America have recently been amazed to tune in this famous Yugoslavian on 574 metres. Celo na Fajerlandskih otokih, kakor poročajo onodna poročila se Ljubljanska postaja razločno sliši. Pravkar se pa vrše pogajanja z g. dr. Maks Jordan, ravnateljem National Broadcasting Co. iz New Yorka in med jugoslovanskimi postajami za izmenjavo medsebojnih programov. Izmenjava bi se vršila ali s pomočjo trgovskega kabla ali pa s pomočjo genevske postaje, ki bi naš program oddajala ameriškanskim postajam v New York s pomočjo kratkih valov. Radio bo na ta način povečal tesne zveze med Jugoslavijo in njenimi izselenci v Ameriki.

— Nagla smrt dalmatinskega krošnjarja. V nedeljo 1. maja t. l. je dospel iz bolnišnice v Kanadaj v Vavto vas krošnjar Belic. V ponedeljek proti večeru se je počutil slabega, zato so ga spravili v posteljo v gostilni gosp. Jos. Brdavska. Zaželel si je skledico čaja. Ko so mu čez nekaj minut prinesli čaj, so ga dobili že mrtvega. Njegovo truplo bo počivalo v slovenski zemlji, v kršni Dalmaciji pa ga obkokuje zapuščena žena in 5 otrok.

— Zalostna usoda dekleta. Pred malim senatom v Ljubljani se je včeraj moral zagovarjati zaradi težkega nemoralnega zločina neki graničar Gjorgije S., ki je bil dodeljen obmejni straži pri

Zireh. Lani na Rokov dan 16. avgusta je spremljal na orožni postajo v Zireh starejšo kmečko dekle Elizabeto, ki je bila prijela na meji, ker je šla v Italijo brez legitimacije in je bila osumljena kot tihotapka. Potoma je graničar nad dekletom, ki je drugače duševno omejeno, izvršil nemoralno dejanje. Opazili so ga nekateri domačini, kako je ravnal z ubogo revo. Graničar je bil obsojen na 9 mesecev strogega zapor.

— Čigav je vol? Pretekli teden, t. j. 28. t. m. v noči od četrtka na petek, so pustili neznani gonjači pitanege vola pri Alojziju Kastelcu, Laverca 9, ki ga bo obdržal do 13. maja. Ta dan ga bo ob 2 popoldne prodal na dražbi.

— Dva opečena otroka. 9letna hči kajzarja Marija Omeje, iz Studencev 12 pri Mednem, se je doma polila z vrelo vodo in se obetno opekla po hrbtu. — 8letna Angela Trontelj, hči posestnika iz Spodnje Duplice 2 pri Grosupljem, se je doma zadela v mater, ki je nesla iz kuhinje lonec vrele juhe. Deklica se je močno opekla po obrazu in hrbtu. Obe ponesrečeni deklici se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

— Pri toščici, protinu in sladkosečnosti izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavilih zagotavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Velike tatvine na deželi. Posesnika Matijo Erzara v Britovu na Gorojskem so te dni neznani tatovi poštno okradli. Ukradli so mu namreč iz odprtega stanovanja škafijo, v kateri je imel okoli 7000 Din denarja. V škafiji je imel še pet hranilnih knjižic, glasečih se na 35.000 Din. Tega denarja tatovi seveda ne bodo mogli dvigniti, pač pa bodo morda skušali slepariti s knjižicami. Za Erzara bi bilo seveda boljše, če bi imel tudi ostali denar v hranilnici. — Velik vlom je bil te dni izvršen v Markovcih v Slovenski krajini. Neznani vlomilci so vdrli v trgovino Rudolfa Kohna in odnesli razne manufakture v skupni vrednosti 21.000 Din. — Drugi večji vlom je bil izvršen v stanovanje Josipa Berca v Ropotah v Slovenski krajini. Vlomilci so odnesli več obleke v vrednosti okoli 3000 Din.

— Danes zvečer koncert v steklenem salonu kolodvorske restavracije.

— Slavospevi pri procesiji sv. Rešnjega Telesa. Pravkar je izšla nova skladba z naslovom »Slavospevi pri procesiji sv. Rešnjega Telesa« za sopran, alt, tenor in bas. Zložil Josip Lavtičar, Rateče—Planica. Dobiva se pri skladatelju in v knjigarnah. Cena 10 Din.

Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, za Gradom 9

Naznanila

Liubljana

Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev ima svoj občni zbor v ponedeljek 9. maja ob 5 popoldne v veliki dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani, priredi v nedeljo dne 8. maja skupni izlet vseh članov in prijateljev društva na Rožnik. Sveta maša bo ob 7 zjutraj. Vabimo tudi ostale Trnovčane, da se udeležijo tega izleta skupno z društvom. — Odbor.

Sentpetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo popoldne (ob lepem vremenu) izlet na Orle, Clani, ki se ga nameravajo udeležiti, naj se zbero sigurno do 14 pri dolenskem mostu.

Okrožna šolska družina v Ljubljani otvori v nedeljo, dne 8. t. m. redno ostro streljanje na vojaškem strelišču v času od 9 do pol 12 dopoldne. Člani tehnične sekcije se zberejo ob 8 zjutraj na strelišču. Dežurstvo vršita br. Hrovatin in poročnik Čubrovč. Udeležba članstva strogo obvezna.

Maribor

Orožniški upokojenci imajo jutri v nedeljo ob 10 dopoldne pri Senici v Tattenbachovi ul. svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Odpovedano. Za nočjo napovedani družabni večer Narodne odbrane, se radi nenadno nastalih tehničnih zaprek ne bo vršil.

Izobraževalno društvo na Koskih ima jutri v nedeljo ob 4 popoldne redni sestanek s poučnim predavanjem.

V gledališču bo nočjo premiera znane Langerjeve komedije »Izpreobrnitev Ferdinanda Pistora«. — Jutri popoldne proslava Materinskega dne, ki jo priredi Slovensko žens. društvo.

Svečana proslava 30letnice Krščanske ženske zveze bo jutri v nedeljo, po že objavljenem sporedu. Vljudno vabljeni!

Hišni posestniki na Bledu in na Jesenicah se vabijo na občni zbor društva hišnih posestnikov za Bled in okolico, ki se bo vršil v nedeljo dne 8. maja 1932 ob 2 popoldne v hotelu »Jeklere«. Na Jesenicah pa sestanek onodnega društva posestnikov, ki se bo vršil isti dan ob 10 dopoldne v restavraciji g. Tancerja. Razen običajnih zadev bo poročal zvezni predsednik g. Frelih Ivan o novih najemniških pogodbah in o napravi kolekovanih potobnic za vplačane najemnine. Vse hišne posestnike vabita društvena odbora.

Novo mesto. Danes ob 4 popoldne priredi g. prof. Vey z ljubljanske univerze v fizikalni dvorani novomeške gimnazije sklopično predavanje o temi: La Teosofiaque artistique et pittoresque. Vabljeni vsi prijatelji bratske nam Čechoslovake in vsi ljubitelji lepe pokrajine in lepe slike. Vstop prost.

Polzela. Dramatični odsek K. P. D. na Polzeli priredi v nedeljo 8. maja v Prosvetnem domu, dramo v petih dejanjih. »Veronika Deseniška«. Začetek ob treh popoldne.

Novo mesto

Koncert Marijinih pesmi bo priredilo društvo visokošolk »Savice« v kapiteljski cerkvi. Proizvajale se bodo predvsem izbrane slovenske Marijine pesmi ob spremljevanju orgel in violine. Prostovoljni darovi za »Dom visokošolk« se hvaležno sprejemajo.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

Končno je izšel z velikim zanimanjem pričakovani izkaz o stanju Narodne banke z dne 30. aprila 1932, ki kaže v primeri z izkazom za 22. april naslednje izpremembe:

Skupna podloga je narasla za 14,7 na 1984,45 milij. Din. Od tega dviga je Mo na račun povečanja deviznega zaklada za 10,0 na 230,1 milij. Din, zlati zaklad je ostal v glavnem neizpremenjen, dočim so valute padle za 1,3 na 1,2 milij. Din. Nadalje so narasle tudi devize izven podloge in sicer za 0,3 na 83,1 milij. Din.

Zaradi postlabšanja položaja na denarnem trgu so posojila banke narasla in sicer eskont za 21,9 na 1960,8 milij. v še večji meri pa lombard za 33,9 na 287,2 milij. Din. Pričakovati pa je, da bodo posojila najbrže padla v prvih dneh aprila. Skupno znašajo posojila 2248 milij., kar pomeni povečanje za 55,8 milij. Prejšnji predjudni državi so narasli za 0,6 na 1803,8 milij., kar je pripisovati plačilu obresti za izdane blagajniške zapise. Začasni predjudni državi so ostali neizpremenjeni: 500 milij. Din.

Obtok bankovcev je presegel 5 milijard, ker je narasel za 198,0 na 5042,6 milij. Zadnjikrat je presegel obtok bankovcev 5 milijard dne 15. januarja 1932. Obveznosti po vidu so padle za 170,5 na 855,2 milij. Din. Od tega so državne terjatve padle za 31,8 na 10,5 milij. Din, žiroračuni za 134,9 na 305,3 milij. Din in račun drž. gospodarskih podjetij za 3,85 na 39,45 milij. Deloma je padanje obveznosti po vidu v zvezi z naraščanjem obveznosti z rokom za 45,6 na 1247,4 milij. Din.

Skupno so obtok in obveznosti z rokom narasle za 22,5 na 5307,8 milij. Zaradi istočasnega povečanja podloge je skupno kritje naraslo od 36,64 na 36,76%, samo zlato kritje pa se je minimalno zmanjšalo, in sicer od 82,80 na 82,68%. V komentarju k tem številkam piše »Politikar«, da nagli dvig posojil v zadnjem času ne dovoljuje po vzgladu drugih evropskih bank misliti na znižanje obrestne mere, posebno povečanje nj samo v zvezi z ultimom, ampak tudi povzročeno zaradi kakšnih posebnih potreb.

V naslednjem navajamo najznačilnejše postavke izkazov Narodne banke za 31. december 1931, za 8. marca, ko se je začela sedanja restriktivna devizna politika, 28. aprilom in 30. aprilom kot zadnjimi izkazi (vse v milij. Din):

	31. 12. 1931	8. 3.	22. 4.	30. 4.
zlato	1758,4	1759,2	1763,1	1763,1
devize	332,4	194,3	204,1	220,1
devize izv. podl.	86,4	85,9	82,8	83,1
eskont	1965,6	1936,0	1983,9	1960,8
lombard	287,2	264,5	253,2	287,2
zač. pred. državi	—	437,0	500,0	500,0
obtok bankovcev	5172,2	4861,7	4849,5	5042,5
drž. terjatve	29,3	20,9	42,3	10,5
žiro	326,2	433,4	440,1	305,2
drž. gosp. podjetja	60,9	33,0	43,3	39,1
obvez. z rokom	681,1	1176,4	1201,7	1247,3

Iz teh izkazov se vidi, da nam je uspelo v času od 8. marca pa do konca aprila vzdržati devizni zaklad na prejšnji višini, odnosno ga celo povečati, kar je zlasti razveseljujoče, če pomislimo, da so bili v tem času plačljivi kuponi velikih inozemskih posojil. Napetost na denarnem trgu je razvidna iz povečanja posojil, povečanja obtoka bankovcev in zmanjšanja žiroračunov. Nadalje so obveznosti z rokom, med katere moramo v prvi vrsti šteti blagajniške zapise, dosegle rekordno višino.

Novosadska borza v letu 1931. Iz pravkar objavljenega statistike prometa na novosadski borzi za 1931 je razvidno, kako zelo se je zmanjšal promet v pšenici zaradi uvedbe lanskega žitnega režima. Skupno je znašal promet 11.387,5 vag. v primeri s 23.067 vag. za 1930. Od skupnega prometa odpade na pšenico (v oklepajih podatki za 1930): 2817,5 (6516) vag., na koruzo 5556,5 (12.146,5) vag., ječmen 199,5 (311) vag., rž 21 (—), oves 146 (314,5), moko 1225 (skupno z otrobi 3541), otrobe 510,5 (1930 skupno z moko), kolajz 14), fižol 37, krompir 479,5, čebulo 5, mast 5 in rezance sladkorne pese 292 vagonov. Promet s pšenico je najbolj padel, in sicer za 57%, toda padec ni dosti manjši pri koruzi, kjer znaša 55%, in mlinskih proizvodih, kjer znaša 52%.

Vinski zakon in kletarski vedež. And. Zmavc, ravnatelj vinarske šole v pok. in vršilec dolžnosti kletarskega nadzornika dravske banovine v Mariboru je izdal knjigo »Vinski zakon in kletarski vedež«. Knjiga vsebuje zanimiv uvod, ki navaja razmere v našem vinarstvu in kletarstvu, nadalje zakaj se lani v naši banovini ni izšlo splošno dovoljenje za slajenje mošta. V devetih mesecih lani (od 1. aprila dalje) je bilo v naši banovini 76 tožb zaradi nad 100.000 hl oporečnih vinskih proizvodov. Nadalje vsebuje knjiga celoten zakon o vinu s strokovnimi pojasnili ter pravilnik za izvrševanje zakona o vinu. Končno vsebuje knjiga celo vrsto strokovnih razprav, med katerimi navajamo: Samorodnice — najhujše zlo; Kletarjenje po vinskem zakonu; Vinske bolezni in napake; Sodk, klet in usušek; Čiščenje ali bistrjenje vina; Kletarski drobci; Beseda točilem; Kletarski koledar in Pristno vino — božji dar. Knjiga je izšla v samo-založbi pisca in stane vezana 50 Din.

Celje

Občinska seja. Prihodnja redna javna seja okoliškega občinskega odbora se bo vršila v soboto 14. t. m. ob 7 zvečer v občinski posvetovalni občinski hiši na Bregu. Na dnevnem redu so poročila odsekov.

Izpremembe uradnih ur pri ekspozituri OUZD. Uradne ure bodo odslej naprej ob ponedeljskih, središčih in petkih od 7. do 13. ure, popoldne pa ob imel en uslužbenec dežurno službo od 17. do 18. ure. Ob torkih in četrtkih bodo uradne ure od 7. do 13. in od 17. do 19. ure, ob sobotah pa so uradne ure od 7. do 12. ure in dežurna služba od 17. do 18. ure. V ambulatoriju vrši poleg rednih ordinacijskih ur od pol 8. do pol 13. ure ena bolničarka dnevno, razum sobote, popoldnansko dežurno službo od 16. do 18. ure. Ob nedeljah je dežurna služba od 9. do 11. ure dopoldne. Stranke se sprejemajo le od 8. do 13. ure.

Savinjska podružnica SPD v Celju opozarja: Edino z novo legitimacijo bodo člani deležni članskih ugodnosti v planinskih kočah. Uve izkaznice izstavi pisarna SPD v Presernovi ulici št. 6. ali društveni blaginjak g. Vrtovec, drogerija, Kralja Petra cesta. Predložiti jo treba sliko, ki se lahko uporabi iz stare legitimacije. Kdor si želi zagotoviti za Binkošti polovično vožnjo na železnici, naj se javi najpozneje do torka, 10. t. m.

Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju sprejme takoj zdravo šoli odraslo deklico siroto v popolno oskrbo. Natančnejše informacije daje državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju.

DIANA FRANCOSKO ZGANJE IN KRUHA HLEB

REŠITA HIŠO NAJNUJNEJŠIH POTREB

Cena: mala steklenica . . Din 10'—
srednja steklenica . . 26'—
velika steklenica . . 52'—
Dobi se povsod!

Donos trošarin in taks

Pravkar so objavljeni podatki o donosu drž. trošarin in taks za mesec marec 1932 in s tem za celo proračunsko leto 1931—32. Donos trošarine v marcu je bil 64,1 milij. Din (proračun 66,9 milij.), v marcu 1931 76,4 milij. Takse pa so dale v marcu letos (splošno in vozarske 85,7 milij., proračun za to leto 103,8 milij., donos marca 1931 pa 102,3 milij. Din.

Za cela leta je bil donos državne trošarine naslednji (vse v milij. Din):

	proračun	faktič.	donos
1929—1930	903,0	941,5	preb. 38,5
1930—1931	903,0	872,0	prim. 31,6
1931—1932	803,0	775,6	prim. 27,4
1931—1932	855,0	—	—

Takso pa so dale naslednje rezultate (v milij. dinarjih):

1929—1930	1199.5	1296.4	preb. 190.9
1930—1931	1245.2	1227.3	prim. 17.9
1931—1932	1245.2	1113.0	prim. 133.9
1932—1933	1230.0	—	—

Prenehanje direktnega odpravljanja potnikov v Avstrijo in na Madjarsko. Prometni minister je odredil, da preneha s 5. majem t. l. direktno odpravljanje potnikov v Avstrijo in na Madjarsko. Direktna odprava priljege pa ostane še dalje v veljavi.

Legitimacije za polovično vožnjo v Ljubljano na XII. mednarodni velesejem, ki se bo vršil od 4. do 13. junija, je uprava Ljubljanske velesejne že začela razpisovati. Društva, organizacije, župni in občinski uradi itd., ki žele te legitimacije proti 10% proviziji za njihove stranke prevzeti v razprodajo, naj se takoj obrnejo na urad velesejne v Ljubljani.

Eksekutivna prodaja. Na ljubljanski borzi je bilo včeraj eksekutivno prodanih 41 ton avtohecina spec. teže 745 brez banov. irošarine 630 Din za 100 kg.

Borza

Denar

V današnjem deviznem prometu so vsi tečajji popustili. Izjemo sta tvorila le Curih in London. Curih je ostal neizpremenjen, London pa, ki je mednarodno čvrstejši, je celo narasel. Dinar je bil v Curihu izredno čvrst in je narasel na 9,05, kar je povzročilo padec vseh valut. Promet je slejkopreji minimalen.

Ljubljana. Amsterdam 2279,22—2290,58, Berlin 1833,97—1844,77, Bruselj 787,85—791,20, Curih 1007,35—1102,85, London 206,34—207,94, Newyork 5596,38—5624,64, Pariz 221,88—223,—, Praga 166,23 do 167,09, Trst 289,22—291,62.

Na zagrebški borzi so bili zabeleženi isti tečajji kot na ljubljanski borzi. Notiral je še Newyork: kabel 5618,38—5646,64. — Skupni promet brez kompenzacije je znašal na zagreb. borzi 130.527 Din. Curih. Belgrad 9,05, Pariz 201,18, London 18,80, Newyork 511,50, Bruselj 71,90, Milan 26,40, Madrid 40,60, Amsterdam 207,75, Stockholm 94,75, Oslo 95,75, Kopenhagen 102,75, Sofija 3,71, Praga 15,26, Varšava 57,30, Atene 8,50, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,07, Helsingfors 8,70.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12,30.

Vrednostni papirji

V splošnem je bila danes tendenca za državne papirje slabša. Popustili so tečajji 7% inv. pos., vojne škode in 7% pos. Drž. hip. banke, neizpremenjeni so ostali tečajji agrarov in obeh Blairovih posojil, dočim so se uvrstile begluske obveznice. Promet je bil prav znaten v 7% Blairu, katerega je bilo zaključeno 12.000 dol. nom. Nadalje je bilo zaključeno: vojna škoda 800 kom., agrari 25.000 in 8% Blair 2000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 50 bl., 7% Bler. pos. 45 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Držav. papirji: 7% inv. pos. 48,50—51, agrari 20—22 (21), 8% Bler. pos. 49—49,50 (49,50), 7% Bler. pos. 42,75—44 (43, 43,75, 44), 7% pos. Drž. hip. banke 49 den., 6% begl. obv. 30,50—32.

Dunaj. Don. sav. jadr. 65,50, Wiener Bankverein 11, Escomptes, 153,25, Alpine 9,90, Trboveljska 18,75.

Zitni trg

Tendenca na žitnem trgu je neizpremenjena. Dovozi so slabi in je blaga malo na trgu,

Nova gonilna sila iz zemlje ali iz solnčnih žarkov?

Vedno večja industrijalizacija, vedno večja uporaba kuriva in goriva v industriji je začela skrbeti nekatere znanstvenike. Ti mislijo, da se za-čeli pečati z mislijo, kako porabo premoga omejiti ali pa premog kar nadomestiti z drugimi silami za proizvajanje toplote. Pri tem so prišli na to-le misel:

Vsakomur je znano, da je v notranjosti naše zemeljske oble nagromadeno tako ogromna množina toplotne energije, ki bi si jo mogel človek pripraviti z vsem premogom in z vsemi gorljivimi olji. Potresi dokazujejo, da so globoko pod zemljo vroča in razbeljena žarišča toplote, razbeljeno skalo-voje, od katerega bi vsak kubični meter dal vsaj toliko toplote, kolikor je da 200 milijonov kosov žarečega premoga. Od te ogromne množice toplote bi zadostovala le ena petina, da bi proizvajala dovolj pare, ki bi gnala turbine s 50 milijoni konjskih sil leto dni.

Resnica je, da je v osrčju zemlje dovolj toplote. Ze v globočini kakih 8 kilometrov pod zemljo znaša vročina kakih 400° Fahrenheita. Vprašanje pa je, ali je sploh mogoče kopati tako globoko, da bi prišli do te toplote, da bi jo potem mogli izkoristiti po tovarnah, za železnice, za hišno in ulično razsvetljavo, ne glede na gonilno silo strojev itd.

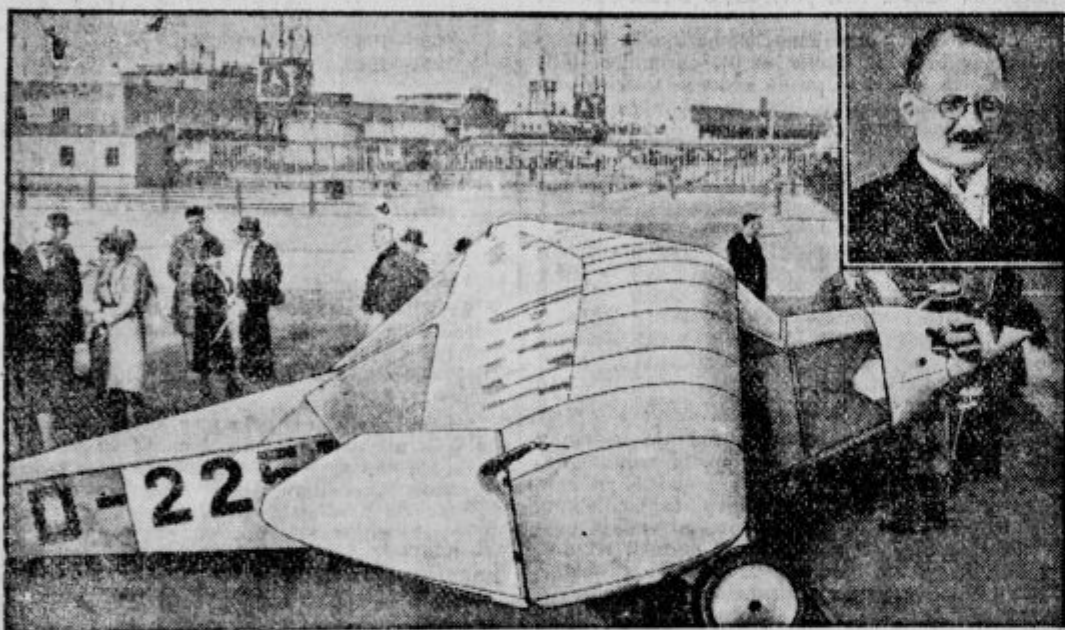
Angleški znanstvenik Charles Parsons je napravil načrt za tak drzni poizkus. Hoče napraviti v globočini 18 kilometrov dolg rov. Še drznejši poizkus je napravil lani drug Anglež inž. John Hodgson. Pri tem je vporabil svoje dolgoletne skušnje, ko je bil rudniški inženjer v Južni Afriki. Hodgson predlaga, naj bi se napravila v zemljo dva rova. Prvi naj bi bil globok le kakih 8 kilometrov.

Tega naj bi kopali. Drugi bi pa moral biti globok 30 ali 40 kilometrov. Tega pa bi izvrtali stroji, ki bi jih vodili s površja zemlje. Rudarji, ki bi delali v prvem rovu, bi morali biti tako oblečeni, da bi jih obleka varovala pred vročino notranjosti, kakor potapljače zavarujejo, da v morski globočini ne zmrznejo ali se ne zaduše. Delavce v teh rovih pa bi hladilni plini in tekoči zrak varovali pred strašno vročino.

Inž. Hodgson se prav nič ne boji dela s stroji v globočini 30—40 klm. Pravi, da ni strahu, ko bi stroji predrli kako skalo, pod katero je lava, da bi ta potem brizgnila na dan in zalila površino zemlje okrog strojev.

Njegov načrt je tak: V veliki jekleni cevi električni tok prenaša nekako tekočo aluminijevo mešanico. Jekleno cev, ki naj bi bila v premeru debela kake 3 ali 4 čevlje, bi spustili 1000 čevljev v zemljo. Posebne bombe bi na dnu razrahljale skalo-voje. Gruš in pesek pa bi žareča tekočina, ki kroži v cevi, vrgla na površje. V tej večji cevi pa bi bila še druga, manjša cev. Ta bi pravi sveder. Čim globlje bi se cev pogrezala v zemljo, tem daljša bi bila, ker bi ji na površju pritrdili vedno nove dele. Iznajditelju se zdi ves načrt čisto pri-prost.

Zato pa znani Marconi pravi, da ta zadeva ni tako enostavna. Pravi, da nikdar ne bo mogoče to-ploto dobivati iz srede zemlje. Pač pa je res eno-stavno pridobivati toploto iz solnčnih žarkov. Dejal je: »Toplotna energija solna je neomejena. Vedno je dovolj na razpolago v zraku, v dežju in megli, ob jasnem in oblačnem. Toplota je gibajoča sila okrog nas, nad nami in celo v vodi.«

Letalo s »premenljivimi krili«. Na berlinskem letališču so razkazovali letalo, katero je izdelal prof. Schmidter iz Vratislave (desno zgoraj). Pri tem letalu more letalec med letom spreminjati, večati ali manjšati krila, kakor potreba nanese kar je posebno važno pri dvigavanju od tal in spuščanju na tla. Tudi večja letala bodo s takimi krili lahko uporabljala manjša letališča.

Vesten uradnik

»Nouvelles littéraires« prinaša sledečo zabavno zgodbo iz Briandovega življenja. Pokojni državnik ni nikoli pozabil na svoje šolske tovariše. Eden izmed njih, pošten, a čudaški mož, ni imel nikjer obstanke. Ko je postal Briand minister, je njemu preskrbel službo. Vedel je, da ga ima prijatelj nepopisno rad in da mu je slepo vdan. Po daljšem iskanju je nekdanjega sošolca imenoval za nadzornika pri mestnem fizikatu, kjer so ga odredili za pregledovalca živil. Novi nadzornik je kmalu postal groza vseh branjevk. Vsak dan je obedoval in večerjal v drugi gostilni, izročil v kemično analizo vzorce jedi in pisaril ovadbe. Ni prizanašal niti najbolj znanim gostilničarjem. Go-

† Anton Wildgas, sloveči avstrijski pesnik in bivši ravnatelj »Burgtheatru«, je umrl na Dunaju, star 51 let. Poleg dram je pisal tudi sonete.

stličarji so pošiljali vedno nove pritožbe in oble-gali magistrat. Slednji je moral odpustiti prevest-nega uradnika. Briandu se je nato posrečilo na-staviti prijatelja za vodjo velike norišnice na Nor-mandskem. Nekoč se je vozil po deželi in ravnat-elja obvestil, da bo prihodnji dan pri njem zajtr-koval. Čim se je ustavil ministrov avtomobil pred umobolnico, se je vsulo od tod več sto norcev. Vrgli so kape v zrak, vihteli robove in kričali: »Živel Briand!« Minister je pripovedoval: »Vse je bilo tako sijajno prirejeno, da od kraja nisem niti pomislil na norce. Prepričan sem bil, da me pozdravljajo zdravi meščani, ki jih je na to pri-pravil uslužni glavar. A ko sem po zajtrku zopet odhajal, in je ponovno obkolila množica avtomobil, sem le opazil, da nekaj ni v redu. Nesrečneži so klicali: »Ostanite pri nas! Bodite naš pokrovitelj!« in se oprijemali blatnikov. Ko so napravili orož-niki red, so pohiteli norci za avtomobilom. Tako urno so leteli, da ne vem, če so jih mogli po mojem odhodu poloviti in pripeljati nazaj. Morebiti je izgubila bolnišnica polovico gojencev, in da še zdaj letajo norci po Normandiji z glasnimi kiki: »Živel Briand!«

Novi poklici krajšajo ženskam življenje

Praga je izdala statistiko umrlih v zadnjih letih. Iz teh podatkov je razvidno, da so doslej ženske živele povprečno 10 let dalj ko moški. Zadnja leta pa se je to za ženske tako ugodno razmerje začelo izpreminjati. Vzrok je pač ta, ker si vedno več žensk služi svoj vsakdanji kruh v svobodnih poklicih.

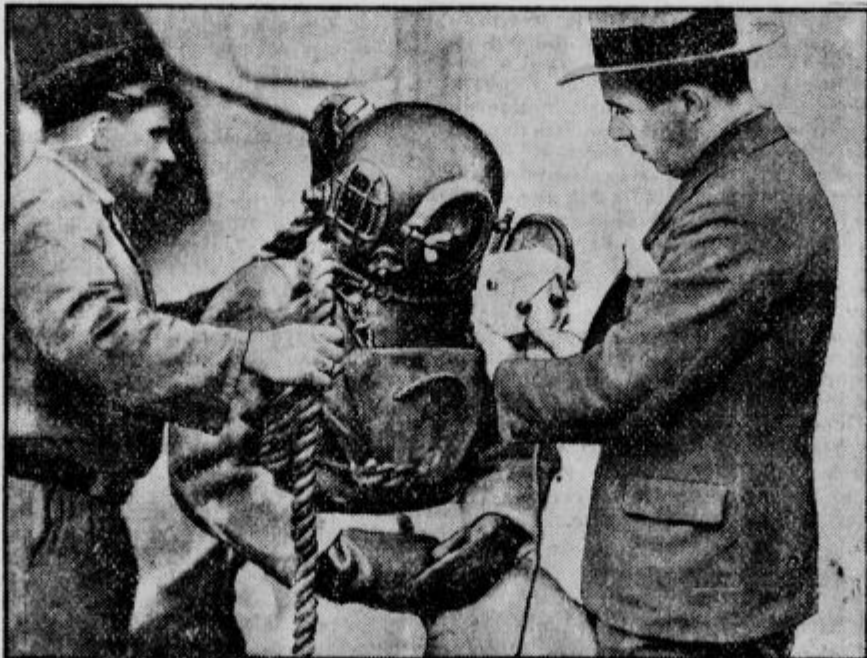
Lani je umrlo 9.183 Pražanov, od teh 4748 moških in 4435 žensk. Največ moških je pobrala smrt v starosti od 60—70 let, največ žensk (1132) pa v starosti od 70—80 let.

75.000 let staro okostje

V Palestini izkopava starine med drugimi tudi angleško-ameriška znanstvena ekspedicija. Pri Atlitu je izkopala tri človeška okostja iz neander-talske dobe. Učenjaki trde, da je to za antropologe najznamenitejša najdba. Okostja, pravijo, so stara 75.000 let. — To so seveda samo cinitve uče-njakov.

»Zakaj pa toliko pijete, Brezar? To ni prav!«
»Oh, gospod župnik, saj pijem le, da bi po-zabil.«

»Kaj bi pa radi pozabili?«
Brezar se popraska za ušesi, malo pomolija, potem pa pravi: »Hudirja, saj že sam več ne vem, kaj.«

Potapljači bodo telefonirali z dna morja. Danski radio poročevalec se je te dni spustil na morsko dno v potapljaški opravi in od tam telefoniral po svetu svoje utise. Na sliki ga vidimo, ko so ga po-tegnili kvišku, da se je zopet navžil zraka. Mikrofon ima pritrdjen pod čelado.

Ovce na letališču. Na berlinskem letališču Tempelhofelfeld se bo poslej paslo zopet kakih 1000 ovac, da bodo travo vedno sproti pogrizle in tla pognojile ter poteptale.

V boju z zmajem

V Indomalajskem otočju je majhen otok, ki se imenuje Komodo, in o katerem gre glas, da na njem prebivajo še predpotopne kušarice ogromne velikosti, pravi zmaji, o kakršnih pripovedujejo pravljice in pripovedke. Ta otok je odkril Anglež Ouwens, ki ga je vihar vrgel nanj. Ouwens je na otoku odkril divje ogromne kušarice, ki žro naj-večje živali, nevarne zverine. Svoje odkritje je po-tem priobčil v nekem časopisju na Javi, ne da bi se bil znanstveni svet kaj posebno vznemiril zaradi tega. Med tem so prihajale v širni svet vesti, češ, da na otoku prebivajo 7 metrov dolge kušarice, ne ogromni zmaji, ki požro vola s kožo in rogmi, ki napadajo ljudi itd.

Cez nekaj let nato se je odpravila pod vod-stvom Dirk Howlerja na otok ameriška znanstvena ekspedicija na posebni ladji, ki je imela s seboj filmske operaterje in pa tudi vse priprave, nekaj orjaških kušaric ujeti živih. Na sosednem otoku v Indomalajskem otočju so najeli nekaj domačinov za pomoč. Nekateri teh, ki so že bili na otoku Ko-modo, so pripovedovali, kako grozanske zveri so te kušarice, kako krvoločne, močne in strašne že na pogled. Eden udeležencev te ekspedicije pripo-veduje:

Prišli smo na Komodo, ki je pokrit z džunglo in peščeno puščavo. Našli smo komaj ugasel vul-kan in palme na peščenem obrežju. Tu žive divje svinje, neke vrste mali jeleni in podivjani biki. In kar je za Afriko lev, za Azijo tiger, to je za ta otok zmaj, največja in najbolj krvoločna zverina. Tri dni, in videli smo prvega. Pod skalo je bila izkopana votlina, izhajene steze so kazale v džung-lo. Bilo je vroče jutro. Slučajno smo prišli mimo in že se je pokazala iz luknje široka ogromna gla-va, strašna glava s širokim gobcem in majhnimi očmi. Debelo nerodno truplo se je prikazalo temne, skoro črne barve. In skoraj kakor blisk je zver izginila. Ustrelili smo nekaj divjih prešičev in jih položili za vabo v močno past, napravljeno iz de-belih vrvi. Še isti dan smo ujeli zver. Ko se je ogromni zmaj približal pasti in zagledal mastno

Generalmajor von Schleicher, o katerem govore, da hoče vreči Brüningovo vlado v Nemčiji in skupaj s Hitlerjem vpeljati vojaško diktaturo.

so bile potem odposlane v Nemčijo, od katerih sta dve v Berlinu.

Res je, da ti zmaji niso dolgi 7 m kakor so nam pripovedovali, ampak le 3—4 m. Res je pa tudi, da je to najsilovitejša in najbolj krvoločna zver, ki si jo je mogoče misliti. Požre neizmerno veliko. Ogabno je gledati, ko se vrže s svojimi zobmi, ki so ostri kot nož in na strani nazobčani kakor žaga, na svoj plen, kateremu odtrga naen-krat ogromne kose iz telesa. Te kušarice pobi-jejo mlado govedo, včasih celo bike, ki so divji, hudobni in bojevit. Z ogromnimi čeljustmi raz-mesarijo telo in ga razmrevajo na kosce. Mladi zmajčki kopljejo včasih na obali za želvinimi jajci in jih žro, včasih plezajo na drevesa in plenijo ptičja gnezda. Ko pa dorastejo, pa menda ne ple-zajo več. Pač pa so vsi zmaji izvrstni plavalci. Vi-deli smo jih večkrat plavati v najbolj razburkanem morju. Žive v votlinah pod padlimi orjaškimi dre-vesi. Vsaka žival živi vedno sama zase. Kadar se srečata dva, nastanejo hudi boji med njimi. Hodijo na pogled nerodno in počasi s ponosno dvignjeno glavo. Če je za potreba, je žival čudovito okretna in bliskovito izgine v džungli. To so res bitja iz predpotopnega sveta, ti orjaški kušarji, zadnji ostanki predpotopnih zmajev.

Plode se le počasi in bodo kmalu zatrti. Za našo ekspedicijo so tudi domačini začeli loviti te

1000letni hrast v plamenih. V zverinjaku Ivonacker na Mecklenburškem stoji 1000 let star hrast, ki ga je po požar popolnoma uničil (na levi). Kako je bil ta hrast velik, lahko razvidi vsakdo s slike na desni: človek pod hrastom. 13 odraslih ni moglo objeti drevesa. V njegovem duplu je lahko sedelo 8 ljudi.

kušarice z mrežami in sulicami. Vsi muzeji sveta, vsi zoološki vrtovi zemlje ponujajo ogromne vsote za enega zmaja. Holandska kolonialna vlada je sicer zapovedala varovati te zverine, začne ostan-ke nekdanje dobe. Ampak otok Komodo je daleč, predaleč, da bi vlada videla, kaj se na njem godi.

Kmalu bodo izginili zadnji ostanki minule dobe in poslej bomo poznali le majhne kušarje, krotke in boječe, ki žro travo in muhe, kvečjemu še miši ali ptiče. Nad otokom Komodo, se zdi da leži še zrak minulih dob, krutih in silnih časov, ko so po zemlji vladali še večji zmaji, kakor pa so ti, ki sedaj izumirajo na samotnem vulkanskem otoku sredi Indomalajskega otočja

Vinska razstava v Ptuj

Ptuj, 6. maja.

Za 11. vinsko razstavo, ki se bo otvorila v nedeljo dne 8. maja v Ptuj in bo trajala do 10. maja, so izvršene že vse predpriprave. Razstavljenih bo nad 3000 butelj razpovrstnega vina iz vseh delov Dravske banovine. Za posetnike je preskrbljena polovična vožnja. Na odhodni postaji kupijo vozni listek, ki velja skupno s potrdilom razstavnega odbora o posetu razstave za povratek. Ob lepem vremenu se bodo vršili izleti v Haloze, vsak dan odhod ob 13 izpred Društvenega doma po že priobčenem programu.

Letošnja ptujka razstava vina bo brezdvomno ena največjih in najvažnejših, kar jih je doslej pri nas bilo. Prijavljeni so že številni gostje iz inozemstva, posebno iz sosednje Avstrije. Otvoritev se izvrši v nedeljo ob 11 po banu dr. Marušiču. Pred otvoritvijo — ob 8 zjutraj — se bo vršil v Narodnem domu vinarski kongres, ki bo razpravljal med drugim o važnem vprašanju trsnega izbora za Slovenijo. Razstava bo odprta vsak dan od 8 do 18, tako da bo dovolj prilike za poskušanje vina na podlagi kataloga. Vsakdo bo lahko kupil vina takoj ali pa pozneje naravnost od proizvajalca. Vsa potrebna pojasnila daje razstaveni odbor v Ptuj.

Sport

SPORTNI DOGODKI NA PRAZNIK

Praznični Vnebohoda sta izrabila kar dva ljubljanska kluba. Doma je igral Hermes z mariborskimi železničarji kvalifikacijsko tekmo. Slo je, kdo od teh dveh klubov bo zastopal Slovenijo na turnirju železničarskih moštov. Sreča je bila naklonjena moštvu iz Maribora, ki je zmagal z 2 : 1. Hermes je nastopil v precej čudni sestavi, kar je vplivalo tudi na igro samo. Železničarji so nastopili z nekaterimi rezervami in niso tako zaigrali kakor v prvenstvenih tekmah. Tekmi je prisostvovalo okoli 400 gledalcev. V predigri je rezerva Ilirije podlegla Jadranu s 4 : 2, dopoldne sta igrala Slovan in rezerva Svobode 2 : 2.

Ilirija je odšla v goste k zagrebškemu Gradjanskemu. Ilirija je odšla v Zagreb brez najboljših napadalnih igralcev, Svetic, Lašič in Iec st. bolni. Na uspeh naravno ni nihče računati, še z razliko samo par golov bi bili zadovoljni. Toda fante so dobro vedeli, da slovesa, ki so ga lani priborili slovenskemu nogometu, ne smejo zapraviti. Dosegli so neodločen rezultat 2 : 2, kar je proti prvaku Zagreba na njegovem igrišču lep uspeh!

ILIRIJA : MARIBOR

Že jutri bodo belo-zeleni morali ponovno dokazati ali so res naše najboljšo moštvo. Rezultat tekme z Gradjanskim dokazuje, da so fante pri Iliriji domleli, kako se igra in zmagaja. Letos belo-zeleni niso izgubili nobene tekme, vselej so zaigrali dobro, še posebno proti resnejšim nasprotnikom. V prvenstvu so do sedaj odpravili precej gotovo vse nasprotnike. Toda najmočnejša rivala sta ostala za zaključek. Kar tri moštva smo imeli, ki so se upravičeno

potegovali za prvo mesto. Za konec je ostal na prvem mestu, kot že tolikrat, moštvo Ilirije. Prvenstva ji ne more nihče odvzeti. Železničarji in Svoboda sta zmešala teoretične račune. Slo bo sedaj še za drugo moštvo, ker ni vse eno. Kdo bo drugi, vlogo igrajo termini državnega prvenstva, se bo Maribor gotovo potrudil doseči dober rezultat.

Našemu občinstvu se v nedeljo predstavi dva elitna kluba Slovenije, ki sta dolžna pokazati z lepo in fair igro na kakšni višini je naš nogomet. Podrobnosti o tej tekmi objavimo jutri.

SVETOVNA PRVAKA

v namiznem tenisu, mlada Ceha Lauterbach in Kolar, nastopita proti našim igralcem, v nedeljo zvečer ob 20 v dvorani Delavske zbornice.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 7. maja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče 17.30 Salonski kvintet 18.30 Drago Ulaža: Gimnastične vaje 19.00 Ga. Orthaber: Angliččina 19.30 Govorniške vaje (I. Persuh) 20.00 Koncert orkestra »Grafike«. — 21 Kuplete pojeta gg. Povhe in Peček. — 21.30 Salonski kvintet, vmes časovna napoved in poročila.

Nedelja, 8. maja: 9 Prenos cerkvene glasbe iz cerkve Srca Jezusovega. Poje zbor drž. učiteljske. Vodi prof. Repovš. — 9.30 Versko predavanje: Nedeljske misli (ravnatelj gosp. Jagodič). — 10 Šah, gosp. Pleničar. — 10.30 Dr. Voršič: Dr. Korošec in zadružništvo. — 11 Koncert orkestra »Zorje«. — 12 Čas, poročila, plošče. — 15.15 Shakespeare »Sen kresne noči: igra rokodelčev (Ljudski oder). — 16 Akademija podmladka Rdečega križa na klasični gimnaziji. — 16.45 M. Kragelj: Kako duhovito kratkočasim sebe in družbo. — 17.15 Dvoboj na harmoniki (Magister, Kokalj). — 20 Esperantsko predavanje: Slovenska glasba s spremljevanjem plošč (gosp. Kozlevčar). — 21 Solistični vijolinski koncert gospe Brandlove. — 22 Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi:

Nedelja, 8. maja.

Budimpešta: 10 Nabožna glasba. — 20.40 Večerni koncert. Plesna glasba. — Dunaj: 11 Simfonični koncert. — 19.35 Koliko ljudi more zemlja preživljati. — 20.05 Igra. — 22.05 Plesna glasba. — Langenberg: 20 Ljudske pesmi. Plesna glasba. — Rim: 10.15 Nabožna glasba. — 20.30 Večerni koncert. — Belgrad: 19 Vokalni koncert. — 19.30 Pester koncert. — Toulouse: 19.45 Koncert vojaške godbe. — 21.30 Operne pesmi. — Stuttgart: 12.15 Državni kancler dr. Brüning govori. — 20 Goethejeva proslava. — 21 »Nibelung« III. del. — Barcelona: 20 Plesna glasba. — 22.45 Vokalni koncert. — Milano: 12.30 Izbrana glasba. — 20.15 Izbrana glasba. — 21 Operni prenos. — Zagreb: 10 Prenos slavlja Zrinjski-Frankopan iz narodnega gledališča. — 20.30 Koncert tamburaškega zbora hrvatskega glasbenega društva »Zvono«. — 22 Plesna glasba.

Najcenejše domače kopališče ČATEŽKE TOPLICE

pri Brežicah.

Radioaktivna akrototerma 46° C. — Revmatizem, isias, ženske bolezni. — Predsezona od 15. maja do 15. junija. — Cene znižane. — Zahtevajte prospekte.

KROVEC

FRANC FUJAN, LJUBLJANA, Galjeva št. 9.

ZALOGA ŠKRILJA

in vseh strešnih potrebščin. — Delo garantirano.

Cenjenim damam in gospodom

priporočam trajno kodranje z novim aparatom model 32. Trajno kodranje že od Din 80 — naprej. Prevzamem vso garancijo, kodranje ne peče in jamčim, da se ne kvarijo in sežgo lasje. Gg. uradnikom znižam mesečni abonma. Striženje otrok Din 5.—, onduliranje Din 7.—. Na znižanje cen posebno opozarjam gg. uradnike in njih družine. Priporoču se

Frizerski salon za dame in gospode

Franc Loborec, Ljubljana

Borštnikov trg št. 4, pri Rinski cesti

Odbor občine Moste pri Ljubljani javlja tužno vest, da je umrl njega zvesti član

gospod

Ignac Dolničar

obč. odbornik

Pogreb blagopokojnega se bo vršil v soboto, dne 7. maja ob 3 popoldne izpred hiše žalosti v Smartnem št. 6 na pokopališču v Dev. Mar. v Polju.

Blagemu pokojniku ohranimo časten spomin.

Margit pl. Wurzbach-Tannenberg sporoča v svojem in v imenu svojih otrok Norberta, Haralda, Maksimiljana, Jussija in sinahe Maše ter vseh ostalih sorodnikov prelužno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog, nepozabni oče, tast, nečak, stric in svak, gospod

dr. Artur pl. Wurzbach-Tannenberg

odvetnik in graščak

v petek, dne 6. t. m. previden s tolažili sv. vere nepričakovano v Ljubljani umrl.

Truplo nepozabnega pokojnika se bo v soboto, dne 7. t. m. v mrtvaški veži na Stari poti št. 2 slovesno blagoslovilo in nato prepeljalo v Predvor, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 8. t. m. ob 10 dop. in bo položeno k večnemu počitku v rodbinsko grobnico.

Ljubljana-Litija-Predvor, dne 6. maja 1932.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

ČE ŽELITE KUPITI POHIŠTVO,

po jako znižanih cenah obrnite se naravnost na

ANDREJ KREGAR in sinova

tovarniška zaloga pohištva

ŠT. VID NAD LJUBLJANO -- (nasproti kolodvoru)

Inserirajte

V

Slovincu!

FURNIRJI

vsake vrste pri trvdki

P. R. ALLES, Ljubljana — Frankopanska 18.

Za posvečitev telesa in zraka v hiši, za bolnike in živčno bolne, za potovanje in doma

TOALETNI KIS

Sestavljen je po našem starem izkušenem predpisu iz aromatičnih zdravilnih rastlin. Osvežuje telo, okrepčuje živce bolnih in slabih, služi za pomirjenje, masiranje, pranje in kopanje, pri nezvesti, glavobolu, prehladu, vznemirjenosti, naporu in trudu. Uporablja se radi prijetnega vonja in za masiranje ali se pije pomešan z vodo po žličicah, močno razredčen z vodo se rabi za pranje in za obkladke hladne in tople. Ne pokvari se nikdar in vedno se lahko uporablja. Cena steklenici 15 Din. Proizvaja ga in daje v promet stara, l. 1599, ustanovljena Kaplolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulič, Zagreb, Jelčićev trg broj 20.

ZAHVALA. Zahvaljujemo se za mnogostevilne izjave iskrene sočutja, katere smo prejeli povodom smrti naše nepozabne, srčno ljubljene soproge, sestre, tete, sestrične in drage mamice, gospe

Terezije Špiler roj. Zupan

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v težkih dneh bili v tolažbo ter pokojno v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku. — Posebno se zahvaljujemo častili duhovščini ter gg. zdravnikom. — Posebna zahvala gosp. dr. Jensterlu za njegovo požrtvovalno, vsakdanje obiske. Najpša hvala vsem sorodnikom in sosedom za krasne vence, ter pevskemu društvu »Zarja« za ganljivo pelje.

Trbovlje, dne 1. maja 1932. ZALUJOČI OSTALI.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

28

Iz stanišč je slišati dihanje spečih: rekel bi, da jarek ječi kakor bolan otrok. Ves trd sem in poskakujem pred svojo črno prežavnico kakor plesoč medved; na misli mi je samo to, kako mi poteče čas. Vzdelž telega jarka okorno skakujajo tiho kramljajoči vojaki, držeč roke prekrižane na prsih, ali pa ubrano topotajo z nogami. Ob tem enčlenem hrumu noč oživlja. Po prekopih in zveznih rovih zamolčlo bobne zmrznjena tla pod okovanimi čevlji. Vsa linija pleše nocoj. Ves polk pleše to noč pred napadom, vsa armada mora plesati, celokupna Francija pleše, od morja do Vogezev... Kako lepo vojno poročilo za jutri!

Utrujen sem in ne poskakujem več. Naslonjen na obod se prepustim begotnim mislim... Zdajci mi emahne glava naprej; vzravnam se... Preneumno, kmalu bi bil zaspal. Pogledam na zapesno uro: še dve uri. Nikoli ne zdržim do polnoči, nikoli. Zavistno poslušam smrčanje enega tovarišev, ki pošteno vleče dreto v svojem duplu... Če bi le mogel zlesti k njemu, se zlekniti na slamo, položiti glavo na njegovo pešeno vrečo, in spati... Že ob sami tej misli mi oči nasladno lezejo vkup.

Nu, le nobene neumnosti... Zberem se in silim, da opazujem črno luknjo strelnice, dasi skozi njo ni moči ničesar videti. Je pa tudi vse neverjetno mirno, niti ene granate nikjer; dejal bi, da so jo Švabi odkurili.

Pok! Šušo je jeknil strel, prihajajoč od nemških

jarkov. Takoj nato še eden. Straže, ki zaspano tiče ob prežavnicih, planejo kvišku. Napeto prisluškujemo. Za trenotek je vse tiho, potem brez reda zaprsketajo strel in ogenj iz pušk treskajoč narašča.

Na patrole streljajo!

Švabska raketa potegne skozi noč belo črto in se razpoči. Druga sikne na desni, potem na levi še ena; njihove bleščeče oči zamahujejo v vetru in preže po prepujeni ravni. A tam se nič ne gane, naši so se prilepili ob tla.

Vsa švabska linija pred našim jarkom strelja in poka: kragle mijavkajo tik čez naše jarko; če katere udari v obod, tlesne, kakor da bi poči bič. Pokanje pušk razdražljivo preglašuje pravilno nabijanje strelnice. Hui Zelena raketa! Nemci zahtevajo artiljerijo. Prihluhno se še bolj za strelnicami in čankami.

Pet rdečih snopov se s treskom razprši, pet šrapnelov v ravni črti. Njihov ogenj za sekunde osvetli usločene hrbite in prihlujevene glave. Po ravni pred nami treskajo in se razlejavajo izstrelki. Tako traja hrup nekaj minut, nato pa brez razlega vse potihne; topovom se jo jeza izkačila. Tudi ogenj iz pušk je ponehal.

Povej naprej, ne streljati... Patrola je zunaj, povej mi neki glas.

Povej naprej, ne streljati.

Ukaz prihaja bliže, gre od ust do ust dalje, se oddalji. Prežimo, prisluškujemo... Pok! udari v tišino puškin strel. Možakarju se meša, ka-li? Pok! Se eden.

Ne streljati, zaboga! kriči sergent Berthier, ki je stopil iz stanišča. To je patrola, ki se vrača!

V tem trenutku zaslišim iz teme drhteč glas. Dejal bi, da poje... V resnici je pesem:

»Je veux revoir ma Normandie...«

Za menoj se smeji Fouillard. Nehote se zasmejem tudi jaz, a pri sreči mi je tesno. Ta jecljajoča pesem v noč je žalostna in smešna obenem. Glas prihaja bliže in neha peti:

»Ne streljati... Verneau, od četrte... Patrola...«

A nekdo drug, malo dalje, je s pridruženim glasom povzel pesem:

...ma Normandie,

C'est le pays, qui m'a donné le jour...

Še iz večje razdalje slišim tretjega, ki zvižga izgubljen na temni plani:

En avant la Normandie!

Od vsepovsod je slišati iz temnih polj pridrušene glasove, ki popevajo, in plaho, tiho zvižganje. Saj je nora — prav kakor da bi se ljudje vračali s sejma — pa vendar tako bridko! Da bi se zavarovali pred presenečenji od nemške strani — saj so tihegali Nemci zvedeti geslo — so bile prejele patrole ukaz, naj pojo domače pesmi in se dajo tako spoznati, in ko se sedaj s težavo plazijo po trdo zamrznjeni pesi, pojo. Njihovi pridrušeni glasovi blodijo na oni strani žičnih ožvi sem in tja; iščejo naskočne vireli...

»Senkaj, fantle!«

Prvi mož skoči v jarek.

»Ali si katerega šavnika?«

»Ne vem... Te svinje so nas slišale. Pa kaj bi nas ne, ko te osrane škarje tako evljo, da jih slišiš miljo daleč.«

* Še enkrat moram videti normansko domačijo.

** ...mojo Normandijo, ki je rodila me...

*** Nabrel zastava Normandije!

Stanišča križarjev: Za zločinštva Jugoslav. knjižarne v Ljubljani: 20 zvezek: Savinski; 21 zvezek: Ljubljanski; 22 zvezek: Ljubljanski; 23 zvezek: Ljubljanski; 24 zvezek: Ljubljanski; 25 zvezek: Ljubljanski; 26 zvezek: Ljubljanski; 27 zvezek: Ljubljanski; 28 zvezek: Ljubljanski; 29 zvezek: Ljubljanski; 30 zvezek: Ljubljanski; 31 zvezek: Ljubljanski; 32 zvezek: Ljubljanski; 33 zvezek: Ljubljanski; 34 zvezek: Ljubljanski; 35 zvezek: Ljubljanski; 36 zvezek: Ljubljanski; 37 zvezek: Ljubljanski; 38 zvezek: Ljubljanski; 39 zvezek: Ljubljanski; 40 zvezek: Ljubljanski; 41 zvezek: Ljubljanski; 42 zvezek: Ljubljanski; 43 zvezek: Ljubljanski; 44 zvezek: Ljubljanski; 45 zvezek: Ljubljanski; 46 zvezek: Ljubljanski; 47 zvezek: Ljubljanski; 48 zvezek: Ljubljanski; 49 zvezek: Ljubljanski; 50 zvezek: Ljubljanski; 51 zvezek: Ljubljanski; 52 zvezek: Ljubljanski; 53 zvezek: Ljubljanski; 54 zvezek: Ljubljanski; 55 zvezek: Ljubljanski; 56 zvezek: Ljubljanski; 57 zvezek: Ljubljanski; 58 zvezek: Ljubljanski; 59 zvezek: Ljubljanski; 60 zvezek: Ljubljanski; 61 zvezek: Ljubljanski; 62 zvezek: Ljubljanski; 63 zvezek: Ljubljanski; 64 zvezek: Ljubljanski; 65 zvezek: Ljubljanski; 66 zvezek: Ljubljanski; 67 zvezek: Ljubljanski; 68 zvezek: Ljubljanski; 69 zvezek: Ljubljanski; 70 zvezek: Ljubljanski; 71 zvezek: Ljubljanski; 72 zvezek: Ljubljanski; 73 zvezek: Ljubljanski; 74 zvezek: Ljubljanski; 75 zvezek: Ljubljanski; 76 zvezek: Ljubljanski; 77 zvezek: Ljubljanski; 78 zvezek: Ljubljanski; 79 zvezek: Ljubljanski; 80 zvezek: Ljubljanski; 81 zvezek: Ljubljanski; 82 zvezek: Ljubljanski; 83 zvezek: Ljubljanski; 84 zvezek: Ljubljanski; 85 zvezek: Ljubljanski; 86 zvezek: Ljubljanski; 87 zvezek: Ljubljanski; 88 zvezek: Ljubljanski; 89 zvezek: Ljubljanski; 90 zvezek: Ljubljanski; 91 zvezek: Ljubljanski; 92 zvezek: Ljubljanski; 93 zvezek: Ljubljanski; 94 zvezek: Ljubljanski; 95 zvezek: Ljubljanski; 96 zvezek: Ljubljanski; 97 zvezek: Ljubljanski; 98 zvezek: Ljubljanski; 99 zvezek: Ljubljanski; 100 zvezek: Ljubljanski.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglašje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 20 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 20 Din. Vsak oglas, ki ne plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Absolventinja

trgovske šole, s prakso, prosi nameščenja. — Ponudbe pod »Vestna« št. 6584 na upravo »Sl.« (a)

Mladenič

z dežele, vojašine prost, vaje nekoliko vrtnarstva, išče službo sluge, hišnika ali kaj sličnega. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Vestna« št. 6587. (a)

Zastopstvo

dvokoles iščem. Vpoštev pridejo trgovci, ki razpolagajo tudi z otroškimi kolesi. Ponudbe s prospekti poslati takoj na: Oblak Stefan, Boh. Bistrica 94. (a)

Krojaški pomočnik

vojašine prost, išče dela. Naslov v upravi pod št. 6631. (a)

Gospodinja

starejša, sprejme vsako službo. Podpečan, Vojnik (a)

Zelim mesta

v trgovini. Ivanka Felicijan, Vojnik. (a)

Boljša gospodična

z dežele išče primerno službo, če mogoče mesto blaginčarke, prodajalke ali slično. Vesča nemščina (šivanja ter gospodinjstva). Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Maj 25« št. 5575. (a)

Knjigovodja

perfektni bilancist, z znanjem slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika, z dolgoletno prakso, želi premeniti službo v industrijskem podjetju. Cenil. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Knjigovodja« št. 6579. (a)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Kino-biljeterke

mlade, pridne in poštene, se iščejo. Nastop 14. maja. Zmožne tudi nemškega jezika imajo prednost. Obširne ponudbe s sliko na Zdraviliški Ton-kino, Rogaska Slatina. (b)

Mesar

za sezono, navajen peči jagnjčke in prašičke na raznju se išče. Več pove Anton Štirn, kopališče ob Savi. (b)

Kino-operateur

za Licht-tonfilm, samo prvovrstna moč, se išče za takojšnji nastop. Obširne ponudbe s sliko na Zdraviliški Ton-kino, Rogaska Slatina. (b)

Natakarico

marljivo, zanesljivo, srednjih let, sprejme boljša gostilna na Dolenjskem. Ponudbe s sliko na upravo »Slov.« pod »Postena« št. 6621. (b)

Blagajničarka

za kino, zmožna tudi nemškega jezika, se išče. Nastop 14. maja. Obširne ponudbe s sliko na Zdraviliški Ton-kino, Rogaska Slatina. (b)

Auto-motor

Beseda samo 50 par

Tovorni avto

Chevrolet, brezhiben, se ugodno proda. Mehanična delavnica Kapiteljska ulica 3. (l)

Bencin motor 4 Ks

skoro nov, napredaj radi nabave elekt. motorja, za polovično ceno. — Franc Stron, Rovte, Trbovlje 2. (l)

Resnica

Reklami!

Resna št. 3. 157

29/1932

P o t r d i l o .

Na uprave tukajšnjega dnevnika »Slovenec« sem pregledal kontrolno knjigo o vsakihodnevni nakladi tega dnevnika in ugotovil, da so vpisi v tej knjigi brez poprav in točno zapisani dan za dnem. G. ravatelj uprave — Rakovec Ivan mi je na vprašanje izpovedal, da vsi te vpise že nepretrgoma več let pri podjetju uslužbeni strojnik Jamnik Leopold vsak dan sproti vestno in zanesljivo. Iz te knjige sem razvidel in potrjujem, da naklada nedeljske številke dnevnika »Slovenec« v prvem četrtletju tekočega leta ni bila nikoli manjša od 23.200 berem, osemindvajseti — sočevste izvodov, enkrat pa je celo dosegla število 34.000 berem, štiriindvajseti sočevste izvodov. V Ljubljani, dne 31. enajstidesetega marca leta 1932. Edinstvo devetstodvajsetdesetega.

[Signature]

Denar

Beseda samo 50 par

50.000—85.000 Din

posojila iščem na novo hišo ali pa isto prodam. Vknjižba na prvo mesto. Prevzamem tudi hranilno knjižico. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Nadstropna vila« št. 6591. (d)

Objave

Beseda samo 50 par

Vinotoč

Rupena, Košaki 30, je odprt od 1. maja 1932 naprej. Se priporoča za obisk. (o)

Pozor!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem že odprl kopališče ob Savi na Jezici. Točimo iz vseh domačih goric najboljša zbrana vina po nizkih cenah in unionsko boljše marčno pivo. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Za obilen obisk se priporoča Anton Štirn, kopališče, Jezica. o

Radio

Beseda samo 50 par

Trocevni radio

kompleten, zamenjan za kolo. Golob, Radomlje. g

Stanovanja

Beseda samo 50 par

ISČEJO:

Stanovanje

enosobno, iščeta dva. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Julij« št. 6604. (c)

Boljši gospod

išče po zmerni ceni lepo sobo. Ponudbe pod »Miren gospod« št. 6632 na upravo »Slovenca« (s)

ODDAJO:

Stanovanje

manzardno, dvosobno, ne-parketirano, s kabinetom, kuhinjo, predsobo in pritlikinami se odda s prvim junijem za 600 Din. Naslov v ogl. oddelku »Sl.« pod št. 6643. (c)

Stanovanje

sobe, kuhinje in pritlikin — se odda takoj mirni stranki v Stožicah. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6580. (c)

Meblovano sobo

lepo, 2 postelji, oddam. Einspillerjeva 25 — Bežigrad. (s)

Mala soba

se odda. Maribor, Vrbanova 21. (s)

Meblovano sobo

poseben vhod, elektrika, oddam takoj. Stari trg št. 11-a, II. nadst. (s)

Meblovano sobo

s posebnim vhodom in elektriko oddam boljsemu gospodu. Florjanska ulica 31-I. (s)

Letoviške sobe

s kuhinjo in vrtom oddam na Gorenjskem. — Cene po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6623. (s)

Soba

v I. nadst. s posebnim vhodom in elektriko, se takoj odda. Rožna dolina cesta VIII, št. 22. (s)

Soba

dve postelji, parket, lep razgled, vrt, gozd, z domačo hrano, nudim za 540 Din mesečno. Šiška, Vodnikova 220, leve stopnice. (s)

Vinogradi

Beseda samo 50 par

ISČEJO:

čevljarsko delavnico vzamem v najem. — Ivan Tajč, čevljar, Hudo, Radomlje. (m)

ODDAJO:

Več trgov. lokalov lepih, se odda za 1. avgust v novi Luckmannovi hiši v Gradišču. Poizve se v pisarni dr. Luckmann, Erjavčeva c. 4-I. (n)

Lokal

trgovski, krasen, z dvema izlogi, zatem en lep obrtniški prostor, na zelo prometni cesti blizu pošte v Kamniku, se vsak posebej ugodno odda s 1. junijem. Agilni osebi zagotovljen uspeh. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Obrtniški prostor« št. 6634. (n)

Razno

Beseda samo 50 par

Šotori, čolnili

Ilustriran katalog izšel; pišite ponj! — B. Kolb, Vižmarje 14 nad Lj. (r)

Priporoča se

železnina A. Sušnik — Ljubljana, Zaloška c. (r)

Diplome z napisi

naročite pri Zupanu — književnica v Mostah. (r)

Izletniki, planinci

pozor! Nedeljske avtobusne vožnje v Polhovgradec — avtobusno podjetje Vehovec. Odhod iz Ljubljane Borštnikov trg ob pol 8 in pol 1. Odhod iz Polhovgradca ob 11 in 18. Za večje družbe na razpolago poseben avtobus. Avto-postaja v Polhovgradu pred gostilno Grošič, kjer vam postrežejo z dobrim prigrizkom in dobro pijačo. (r)

Društvene diplome naročite pri Zupanu — književnica, Ljubljana-Mostje. (r)

Posvetiva

Beseda samo 50 par

Lepa parcela

1400 m² se proda. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 6581. (p)

Trgovska hiša

lepa, visokoprtilična, s šestimi sobami, trgovskim lokalom, gospodarskim poslopijem, v večjem kraju, pri farni cerkvi na bivšem Stajerskem, ob železniški progi, se takoj proda. Tudi se lahko kupi zraven nekaj njiv. Vzamejo se kot plačilo tudi vložne knjižice dobrih denarnih zavodov. Ponudbe na oglasni oddelk »Slov.« pod šifro »Hiša 200« št. 6409. (p)

Na prodaj!

Posestvo obstoječe iz vodne žage, polnojarmanik, umetni mlin z lastno vodno močjo ter stanovanjske hiše in gospodarsko poslopje, s primerno količino zemljišča v mestu blizu Maribora na železniški postaji. Proda se pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na Karl Kuvčič, Slov. Bistrica. (p)

Stavbni kompleks prodam pri Dunajski cesti blizu Stadiona. Jerko, Dunajska cesta 97. (p)

Kupimo

Suhe smrečke (mavroh) kupuje

Sever & komp. Ljubljana Gosposvetska cesta 5

Brusni les

(Schleifholz) smreka, 10 odstotkov jelke, od 10 do 20 cm premera, išče močve količine. Doba-va do konca julija. — Ponudbe franko meja Špilje neocarinjeno pod »Eksport« št. 6613 na upravo lista. (k)

KOVINSKA INDUSTRIJA

JOSIP HAFNER, Ljubljana Prisojna ul. 5

V naših delavnicah izdelujemo (popravljamo):

za dom, restavracije in hotele

moderne lestence, svetiljke in ostalo moderno in starinsko kovinsko opremo; srebrnino, popravljamo obrabljeno jedilno in servirno orodje.

za mizarje

moderne obloge za vrata, ročaje, okrase iz pločevine itd.

za kamnoseke:

nagrobne svetiljke, vrata za kamine, kovinske okraske za spomenike itd.

za trgovce

stojala za izložbe — za vsako stroko napisne črke iz izbočenega bakra itd

Vsako naročilo se izvrši strogo skladno in najvestneje, po priznani konkurenčni ceni!

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole. Selenburgova 6/II. (k)

Trame

18/24 cm debele in 5,50 m dolge, tesane glava-glava, kupim ca 60 m². Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Trami« št. 6550. (k)

Glasba

Beseda samo 50 par

Izvrsten violončelo

naprodaj. Vrbanova 21, Maribor. (g)

Pridelki

Beseda samo 50 par

Ajda

mlevska, nekaj vagonov, takoj odda Kmetijska zadru- ga v Ptuj. (l)

Seno

vrtno, lepo sušeno, ca. 1000 kg, prodam. Franc Jemec, Vižmarje 98. (l)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Dolomitni pesek

ki Vam ga dostavi K. Vodnik, se naroča pri »Jeklo«, Stari trg, tel. 2845, Ljubljana. (l)

Damske trenčke

za pomlad od 390 Din naprej, črno- in temno-modre rips plašče od 440 Din naprej, razne bolj navadne ne že od 195 Din naprej nudi F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Poseben oddelek za damsko konfekcijo. (l)

Damski klobuki

in slamički že od 50 Din naprej, vedno zadnje novosti. Preoblikovanje Din 28.—. Salon »La femme Chic«, Anica Puhek, Selenburgova 6-I. (l)

NOGAVICE

damske od 8 Din dalje, moške od 3 Din dalje. — Modno blago M. SUŠNIK Krekov trg 10 (nasproti Mest. domu)

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Šivalni stroj

nov, napredaj ya 1300 D. Miklošičeva 7-III (vhod poleg Delavske slaščičarne). (l)

Novi obrtni zakon se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Konfekcija — moda! Naicenejši nakup Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Vino

zlahtnih trt, lastnega pridelka, trošarine prosto po novi troš. noveli, prodaja dokler je zaloga, liter 4, 4 in pol, 5 Din. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. (l)

Vrtne klopi

stalno v zalogi pri Strojnih tovarnah po 260 Din. (l)

Kolo

dobro, prodam za 450 D. Marijin trg 3-II. (l)

Fine popeline

za moške srajce kakor tudi blago za sportne srajce vam nudi najceneje O. Slibar, Stari trg 21. (l)

Velika izbira SVILE
v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc
Pri »Škofu«
Ljubljana

Valjni mlin

in žaga na stalni vodi, v prometnem kraju ob železnici, se ugodno proda. Poleg stanovanjska in gospodarska poslopja. Ponudbe pod »Večje podjetje« št. 6516 na upravo »Slov.« (l)

Dve dvojni okni

s šipami 1/1 m, dobro ohranjeni, se pocieni prodaja. Malgajeva 9, Ljubljana VII. (l)

Za birmo

modra marine obleka za dečka 12—14 let pocieni naprodaj. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 6599. (l)

Uniforme

in oficirske potrebščine si nabavite najceneje pri znani tvrdki A. Vrbin, Vidovdanska c. 20. (l)

Kolo

moško in žensko, napredaj za vsako ceno. Miklošičeva 7-III (vhod poleg Delavske slaščičarne). (l)

Velika miza

za krojenje (Zuschneide Tisch) in brzostroj napredaj. Naslov pod št. 6641 na upravo »Slov.« (l)

Levoručni stroj

čevljarski, malo rabljen, samo 1780 Din. — Režika Rak, Hudo, Radomlje. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Splošno mizarstvo

Jos. Sajovic, Ljubljana, Škofja ul. 13, se priporoča. (l)

Turistil

Najtrebnejše gojzerje s postnino 245 Din nudi družba »Sora«, Ziri. (l)

Trajno kodranje!

na najnovišem Henkel-novem aparatu — model 1932, po primernih cenah. Mirko Zalatel, frizer, vogal Rimske ceste 24.

Birmanska darila
po nižjih cenah pri L. VILHAR, urar Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Ako si kdo želi

napraviti oblčila po meri in po načrtu, naj se zgleda v delavnici Antona Moharja, Kresnice 7 — grem tudi na dom. (l)

Žagana drva

Din 120.— Premog — fižolove prekije razni stavbni les